

Yılmaz, E. M., Bilici, S. (2015). Görsel sanatlar öğretmenlerinin resim-iş öğretmen adaylarınınca geliştirilen örnek öğretim materyallerine ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (2), 421-446.

Geliş Tarihi: 10/09/2015

Kabul Tarihi: 27/11/2015

GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMENLERİNİN RESİM-İŞ ÖĞRETMEN ADAYLARINCA GELİŞTİRİLEN ÖRNEK ÖĞRETİM MATERYALLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ *

Elif MAMUR YILMAZ**
Sema BİLİCİ***

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim görsel sanatlar öğretmenlerinin resim-iş öğretmen adaylarının görsel sanatlar öğretimine yönelik olarak geliştirdikleri örnek öğretim materyalleri ile ilgili görüşlerini incelemek ve görsel sanatlar öğretimi ile ilgili olarak ihtiyaç duyulan öğretim materyallerini saptamaktır. Araştırmanın çalışma grubu Bolu ili ilköğretim okullarından beş görsel sanatlar öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada nitel veri toplama ve çözümleme yöntemleri kullanılmış, veriler yüz yüze görüşme yoluyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler N Vivo 7 paket programında içerik analiziyle çözümlenmiş, bulgular tablolar halinde gösterilmiştir. Araştırma sonucunda; 1) GSÖ'lerinin çalıştıkları kurumlarda öğretim materyallerinin yeterli olmadığı ve bu öğretim materyallerine ihtiyaç duydukları, 2) GSÖ'lerinin öğretmen adaylarınınca geliştirilen örnek öğretim materyallerini dikkat- ilgi çekici motive edici, bilgiyi pekiştirici, öğrenmeyi kolaylaştırıcı, güzel, yararlı, eğlenceli, kullanışlı ve işlevsel buldukları yönünde olumlu görüş belirttikleri, 3) GSÖ'lerinin bu tür materyallere sahip olmak ve derslerinde kullanmak istedikleri; bu nedenle araştırmacıdan ve Milli Eğitim Bakanlığı'ndan öğretimi materyali talebinde buldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görsel sanatlar eğitimi, görsel sanatlar öğretmenleri, öğretim materyali tasarımı

VIEWS OF VISUAL ARTS TEACHERS ON SAMPLE TEACHING MATERIALS DEVELOPED BY ART TEACHER CANDIDATES

ABSTRACT

The purpose of this research is to investigate the views of primary education visual arts teachers, art teacher candidates on sample teaching materials developed with the aim of teaching of visual arts and to determine needed teaching materials of visual arts. The working group consists of five visual arts teachers in primary schools in the province of Bolu. Qualitative data collection and analysis methods are used in the study, data are obtained through interviews. The obtained data are analyzed by content analysis in N Vivo 7 software packages, results are shown in tables. At the end of the research, the following results are reached; 1) Teaching materials in the institution which visual arts teachers work are not sufficient and teachers need these materials. 2) Visual arts teachers express positive opinions about finding sample teaching materials developed by teacher candidates, remarkable, interesting, motivator, providing permanent data, making learning easier, useful, practical and functional. 3) Visual arts teachers would like to have these materials and use them in their classes; therefore the teachers demand teaching materials from researchers and Ministry of National Education.

Key Words: Visual arts education, visual arts teachers, educational technology and materials.

* Bu çalışma Elif Mamur Yılmaz'ın "Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının İlköğretim Okulları Öğrencilerine Sanatsal Düzenleme İlkelerinin Öğretimine Yönelik Öğretim Materyali Tasarım Süreçleri" isimli doktora tezinden üretilmiş bir makaledir.

** Yrd. Doç. Dr. Giresun Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, elifmamuryilmaz@gmail.com

*** Yrd. Doç. Dr. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, semabilici06@gmail.com

1. GİRİŞ

Sanat eğitiminin amacı genel olarak bireyin zihinsel, duyuşsal, kavramsal ve devinimsel gelişimi için araştırmacı, sorgulayıcı, yeniye açık, dinamik, yaratıcı nitelik kazanmasını sağlamak şeklinde tanımlanabilir. Bireye bu niteliklerin kazandırılabilmesi ve doğru yönde şekillendirilebilmesi ancak görsel algılama ile başlayıp, sanatsal bir ürün ortaya koymaya kadar uzanan görsel sanatlar eğitimi süreci ile gerçekleşebilir. “Bu süreç içinde bireyler, renk, çizgi, doku, boşluk, leke, denge, kompozisyon gibi sanatsal değerlerle, bilinenlerden hareket ederek bilinmeyeniyi ortaya çıkaracak düşünme ve sorun çözmeye yönelik tasarım oluşturmaya ve biçim yaratmaya çalışırlar” (Mamur Yılmaz, 2014:2-3).

Görsel sanatlar eğitiminin amaçlarına ulaşabilmesi için öğrenme öğretme sürecinde “gerekli içerik,araç-gereç, kaynaklar ile yöntem ve tekniklerin öğrenciyeye ve hedeflere uygun gelecek biçimde düzenlenmesi gerekir” (Bilen 1996:195). Görsel sanatlar eğitimi diğer disiplinler gibi kendine özgü strateji, yöntem teknik ve ilkeleri olan, görsel algının daha çok öne çıktığı bir alan olmasına karşın; Korkmaz’a göre (2007:6) yalnız uygulamaya yönelik çalışmalara ağırlık verilmektedir. Bu nedenle öğrenciler sanatsal dili, kavramları ve anlamaları yönünden zorlanmaktadır. Görsel sanatlar öğretiminde birçok kavram, ilke ve içeriğin öğretim materyalleri olmadan somutlaştırılması, öğrenilmesi ve öğretilmesinde güçlüklerle karşılaşmaktadır. Türkkan’ın (1999) yaptığı bir araştırmaya göre bugüne kadar görsel sanatlar öğretiminde, bazı sanat kitapları, broşür, katalog, renk çemberi dışında araç-gereç ve materyal kullanımına ve üretimine pek yer verilmediği görülmektedir. Bu durum sanatsal kavramların ilköğretim düzeyindeki çocuklar tarafından kavranması için birçok kez kullanılabilecekleri öğretim materyallerine ihtiyacı ortaya koymaktadır. Demirel’e göre (2006:18) etkili bir eğitimin sağlanabilmesi için öğrencinin bütün duyu organlarına hitap edecek öğretimin yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla sanat gibi görselliğin çok önemli olduğu dersler için hazırlanan öğretim materyalleri, dersi öğrenciler açısından çok yararlı hale getirir. Sanatı günlük hayatla ilişkilendirmeyi ve somutlaştırıp elle dokunur hale getirmeyi sağlayacak materyaller geliştirilerek gerçekleştirilen öğretim, öğrencilerin motivasyonlarına, derse katılma arzularına ve başarılarına olumlu katkılar sağlar. Güngördü’ye (2003) ve Tan’a (2009) göre öğrenme ortamlarında öğretim materyallerinin kullanımı, öğrenciyi merkeze almakta, daha zengin öğrenme fırsatları sunmakta, sanat eğitimini eğlenceli hale getirmekte ve sanatsal duyarlılığı geliştirmeye ve sanat üretimini sağlamaya fırsatlar oluşturmaktadır. Öğretim materyalleri ile oluşturulan bu çalışma ortamının derse katkı olarak dönüştürülmesi öğrenmeyi zevkli bir hale getirmektedir. Bu materyaller öğrencinin konuya odaklanmasında ve “gerçek-dünya” problemleriyle bağlantı kurmasında üstünlük sağlar. Bu da göstermektedir ki görsel materyallerle zenginleştirilmiş bir sanat dersinde öğrenciler daha ilgili ve daha yaratıcı olabilirler. Sanat eserinin farkına varırlar ve sanat eseri karşısında daha etkili bir estetik yargı geliştirebilirler. Bütün bu sebeplerden dolayı okullar, görsel araçlarla öğrencilerin bilgi, estetik, sanat ve sembolik düzenlemeleri algılama yeteneklerine cevap vermelidir. Konuyla ilgili çalışmalar da bu fikri desteklemektedir (Doğdu ve Arslan, 1993; Düzgün, 2000; Tezcan, 1983).

Görsel sanatlar öğretiminde seçilen materyallerin sınıf düzeyine uygunluğu, kalitesi, öğrenciler tarafından kullanım biçimleri, öğretimin başarılı olup olmasını etkileyen unsurlardır. Bu nedenle materyal seçimini etkileyen faktörleri belirlemek gerekir (Demiralp, 2007: 374). Sanat öğretme-öğrenme sürecinde görsel materyal kullanımı

görsel materyallerin seçimi ve hazırlanması büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda görsel materyal seçimi veya hazırlanmasında; dersin hedef ve davranışlarına uygun olması, öğrenciye alıştırma ve uygulama imkânı vermesi, konuları en iyi şekilde somutlaştırması ve kolaydan zora doğru sıralanmış olması, güncelleştirilmiş veriler sunması, gerçekçi olması, öğrencinin gelişim özelliklerine uygun tasarlanması gerekmektedir (Mamur Yılmaz, 2014:50-51).

Görsel sanatlar öğretiminde verimliliği ve etkililiği artırmak için çok çeşitli ve etkili öğretim materyallerine dayalı öğrenme ve öğretme etkinliklerini, görsel sanatlar dersinin gereksinimlerine uyarlamak ve öğretimde teknolojik kaynaklardan yararlanmak bir zorunluluk olmuştur. Özsoy ve Alakuş (2009: 42) “resim-iş öğretmeni yetiştirmede bir boşluk oluşmuş, sanat öğretimi alanında çağdaş dünyada yaşanan gelişmeler yeterince izlenememiş ve bütün çabalar sadece mevcut sistemin ve anlayışın sınırlı bir biçimde geliştirilmesi yolunda sarf edilmiştir” şeklindeki ifadeleri ile alanda yapılan araştırmaların yetersizliğine vurgu yapmaktadırlar. Bütün bu gerekliliklere rağmen görsel sanatlar ders araçlarının türünün ve sayısının azlığı, öğretmenler tarafından kullanılma oranının düşük olması ve geliştirilen materyallerin niteliğinin yetersiz olması bu alandaki gelişmelere katkı sağlayacak araştırmalara ve yaratıcı önerilere ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda, ilköğretim okulları görsel sanatlar derslerinde görsel sanatlar öğretmenlerinin ihtiyaç duydukları öğretim materyallerinin saptanmasına ve resim iş öğretmeni adaylarınca geliştirilen örnek öğretim materyalleri ile ilgili görüşlerinin belirlenmesine gerek duyulmuştur. Bu yönüyle araştırma, ilköğretimde görsel sanatlar eğitimi teknoloji uygulamalarının incelenmesi, sorunların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemler konusunda katkıda bulunması açısından önemli görülmektedir. Araştırma sonucunda elde edilecek bulgularla, ilköğretimde çalışan görsel sanatlar öğretmenlerinin, eğitim araç ve gereçlerini daha bilinçli kullanarak daha nitelikli bir eğitim ortamı yaratmaları konularında aydınlatılması ve yine bu araştırma ile görsel sanatlar derslerinin araç-gereç ihtiyacı konusunda Milli Eğitim Bakanlığı'nın ders araçları çalışmalarına ışık tutması düşünülmektedir. Araştırma amacına uygun olarak şu sorulara cevap aranmıştır: 1. Görsel sanatlar öğretmenleri resim iş öğretmeni adaylarınca tasarlanan örnek öğretim materyalleri ile ilgili neler düşünmektedir? 2. Görsel sanatlar öğretmenleri görsel sanatlar dersinde ne tür materyallere ihtiyaç duymaktadırlar?

2. YÖNTEM

2.1.Araştırma Modeli

GSÖ'lerinin ihtiyaç duydukları öğretim materyalleri ve öğretmen adaylarınca geliştirilen örnek öğretim materyalleri ile ilgili düşüncelerinin belirlenmesi için nitel araştırma desenlerinden araştırmanın doğasına uygun olan ‘durum çalışması (case study) deseni’ kullanılmıştır. Durum çalışması, durumun sınırlanması, araştırma olgusunun belirlenmesi, veri setinin araştırılması, bulguların oluşturulması, yorumların yapılması ve sonuçların yazılması aşamalarını içerir. Araştırmada durum çalışması desenlerinden “iç içe geçmiş tek durum deseni” kullanılmıştır.

2.2.Araştırma Süreci

Bu araştırma; araştırma probleminin geliştirilmesi, sınırlandırılması, araştırma yönteminin denenmesi, veri toplama araçlarının geliştirilmesi, amacıyla yapılan pilot

çalışma; ihtiyaç belirleme, öğretmen adaylarınca öğretim materyali tasarımı ve öğretim materyali değerlendirme olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır. Pilot uygulama sonucunda GSÖ yapılan görüşme verilerinden öğretmenlerinin perspektif öğretimi, desen öğretimi, sanat eleştirisi, sanat tarihi öğretimi, müze eğitimi ve sanatın eleman ve ilkeleri ile ilgili konularında öğretim materyallerine ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Görsel Sanatlar öğretmenleriyle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler göz önünde bulundurularak eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi resim-iş öğretmenliği, öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme (ÖTMG) / öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersinde öğretmen adaylarıyla örnek öğretim materyalleri geliştirilmiştir. Otuz beş öğretmen adayıyla yapılan öğretim materyali tasarımı çalışmaları grup çalışmalarını halinde yürütülmüş ve şu aşamalardan oluşmuştur: 1.Görsel sanatlar programının incelenmesi,2. Öğretim materyallerinin tasarlanması, 3. Tasarlanan öğretim materyalinin sunumu ve akran değerlendirmesi, 4. Tasarlanan öğretim materyalleri hakkında uzman görüşü alınması,5. Araştırmada kullanılacak öğretim materyallerinin belirlenmesi. Materyal değerlendirme ilkeleri doğrultusunda araştırmacı tarafından bir öğretim materyali değerlendirme formu geliştirilerek, bu form aracılığıyla öğrencilerden hazırladıkları öğretim materyallerini on dakikalık bir sunu şeklinde tanıtmaları istenmiştir. Her grup, programlanan haftalarda geliştirdikleri öğretim materyallerini diğer dinleyici gruplara sınıf ortamında sunmuşlar ve akran değerlendirmesi yoluyla materyalin niteliği ölçülmeye çalışılmıştır. İşlevselliği ve niteliği puanlanan materyaller “Yüksek (Y), Orta (O) ve Düşük (D)” olarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda “Düşük (D)” nitelikte olan materyaller elenmiştir. Akran değerlendirmesi sonucunda belirlenen yüz yirmi yedi öğretim materyali iki alan ve bir materyal tasarımı uzmanının görüşüne sunulmuştur. Eleştiri ve önerileri alınan uzmanlar tasarlanan materyallerin ilköğretim okullarında görsel sanatlar dersinde kullanılabileceği konusunda görüş birliğinde olduklarını, uygulamanın başarısının yüksek olduğunu belirtmişler ancak bazı materyallerin taşınabilirlik ve dayanıklılık gibi teknik sorunlarına dikkat çekmişlerdir. Uzmanlarca da işlevselliği ve niteliği puanlanan öğretim materyalleri “ (3) Yüksek, (2) Orta ve (1) Düşük” olarak değerlendirmeye alınmıştır. Aşağıda uzmanların öğretim materyalleriyle ilgili değerlendirmeleri görülmektedir.

Tablo 1.
Uzmanların öğretim materyallerini puanlama tablosu

Materyal Türü	Yüksek	Orta	Düşük	Sonuç
Sanat Tarihi Şeritleri	13	1	0	Başarılı
Kavram Haritaları	15	2	0	Başarılı
Çalışma Yaprakları	15	0	0	Başarılı
Power Pointler	18	0	0	Başarılı
Üç Boyutlu Tasarımlar	44	16	3	Başarılı

Tablo 1’de görüldüğü gibi on dört sanat tarihi şeridinden on üçü yüksek puan alırken, bir sanat tarihi şeridi görsellik açısından karmaşıklığı nedeniyle orta düzeyde puan almıştır. On yedi kavram haritasından on beşi yüksek puan alırken ikisi estetik yönden yetersiz olduğu için orta puan almış, biri de bilginin yapılandırılması bakımından tutarsızlığı nedeniyle başarısız bulunmuştur. Çalışma yaprakları ve power-point

sunularının tamamı başarılı bulunmuş, üç boyutlu materyallerin kırk dördü yüksek puan alırken, on altısı orta, üçü de düşük puan almıştır. Üç boyutlu materyallere gelen eleştirilerin başında “dayanıklılık” ve “kullanışlılık”, ikinci sırada “amaçlarla bağdaşıklık” ve üçüncü sırada da “estetik olma” gelmektedir. Başarısız bulunan üç boyutlu öğretim materyallerinden birinin “kullanma yönergesinin olmaması nedeniyle amacının anlaşılmadığı için başarısız sayıldığı” belirtilmiştir. Uzman görüşü alınan; dört sanat tarihi şeridi, dört kavram haritası, iki çalışma yaprağı, SDİ ile ilgili her konudan iki adet iki ya da üç boyutlu öğretim materyali uygulama çalışması için öğretmen görüşüne sunulmak üzere seçilmiştir.

2.3. Çalışma Grubu

Araştırma problemine veri oluşturmak amacıyla ve Bolu İli Merkez İlçesindeki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan gönüllü on görsel sanatlar öğretmeni ön görüşmelerde ilk çalışma grubunu oluşturmuştur. Öğretmen sayısının belirlenmesinde, örneklem alınmamıştır. Tasarlanan materyaller ile ilgili görüş almak ve derinlemesine araştırma yapabilmek için bu öğretmenlerden beşi çalışma grubuna alınmıştır. Çalışma grubunun oluşturulmasında amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. “Ölçüt örnekleme yöntemindeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır” (Yıldırım ve Şimşek, 2005:112). Bu çalışma kapsamında da araştırmacı tarafından önceden belirlenen ölçütler vardır. Yıldırım ve Şimşek’in (2005:107) belirttiği gibi “amaçlı örnekleme; zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir.” Yargısal örnekleme olarak da adlandırılan amaçlı (purpositive) örneklemede “araştırmacı kimleri seçeceği konusunda kendi yargısını kullanır ve araştırmacı amacına en uygun olanları örnekleme alır” (Balci, 2004:106). Bu örneklemede aşağıda görüldüğü gibi üç temel ölçüt belirlenmiştir. Bunlar: 1.Atölye ortamının materyal yönünden daha zengin olacağı varsayımından hareket edilerek çalıştığı okulda görsel sanatlar atölyesi bulunması, 2. Eğitim düzeyi, 3. İlköğretim Okullarında en az beş yıl deneyimi olması. Çalışma grubuna alınan öğretmenlerden biri yüksek lisans, diğerleri lisans mezunudur. Araştırma kapsamındaki öğretmenlerin ilköğretim okullarında çalışma süreleri yedi ile on iki yıl arasında değişmekte olup hiçbiri daha önceki dönemlerde hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimde materyal tasarımına ilişkin eğitim almamıştır.

2.4. Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin veri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış “öğretmen görüşme formu” için 2007-2008 öğretim yılında on görsel sanatlar öğretmeniyle pilot çalışma yapılmıştır. Pilot görüşme formu 24 soru ve her sorunun en az bir sondası olacak şekilde planlanmış, uzman görüşü alınarak öğretmenlerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırma sorusunun geliştirilmesine de kaynaklık eden görüşme formunda görsel sanatlar programıyla ilgili bazı soruların etkili olmadığı, araştırma probleminin ve alt problemlerinin yeniden tanımlanması ve sınırlandırılmasından sonra bazı sorulara gerek kalmadığı, kimi soruların sondalarının işlemediği görülmüştür. Araştırmacının bu görüşmelerden edindiği deneyimlerin de etkisiyle bazı soruların sondalarının görüşme sırasında gelişebileceği düşüncesiyle, söz konusu sondalarla, işlemeyen ya da araştırma dışında kalması gereken dokuz soru görüşme formundan çıkarılarak on beş soruya düşürülmüştür. Nitel araştırma deneyimi olan ölçme ve değerlendirme alanında uzman bir öğretim üyesiyle yapılan görüşmede bir

görüşme sorusunun diğer soruların içinde dolaylı olarak yanıtlanabileceği gerekçesiyle formdan çıkarılmış, böylece on dört soruluk “yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu” son halini almıştır. Öğretmen görüşme formu; kişisel bilgiler, öğretim materyali ihtiyacı ve öğretmen adaylarınca tasarlanan örnek öğretim materyalleri hakkındaki düşünceleri başlıklarından oluşmaktadır. Araştırmacı tarafından yeniden düzenlenen ve geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla araştırma kapsamına alınan beş öğretmenle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde pilot çalışma olarak tasarlanan öğretim materyallerinden örnekler bilgisayar ortamında sunulmuş ve bu materyaller üzerine görüşleri de alınmıştır. Görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Görüşmelerde öğretmenlere on dört soru yöneltilmiş ve görüşme beş oturumda tamamlanmıştır. Öğretmen görüşmeleri; DÖ 52 dakika, EÖ 77 dakika, HÖ 107 dakika, NÖ 56 dakika ve SÖ 47 dakika olmak üzere toplam 306 dakika sürmüştür.

2.5. Araştırma Verilerinin Analizi

Araştırmanın nitel alt problemlerini aydınlatmak üzere izlenen nitel veri çözümleme sürecinde tümevarımcı bir yaklaşım uygulanmıştır. Görüşme yoluyla toplanan nitel verilerin analizi içerik analizi tekniğiyle yapılmış olup elektronik ortamda yazılı hale getirilerek N Vivo 7 Nitel veri çözümleme programında analiz edilmiştir. Yapılan analizler ölçme ve değerlendirme alanında bir uzman rehberliğinde yürütülmüştür. Yıldırım ve Şimşek’e (2005:227-228) göre, nitel araştırma verileri; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların organize edilmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması olarak dört aşamada analiz edilir. Verilerin kodlanması aşamasında, araştırmacı, elde ettiği bilgileri inceleyerek, belirli temalar altında organize ederek tanımlamaya çalışmıştır. Kendi içinde anlamlı bir bütün oluşturan bu bölümlere, tanımlayıcı isimler ya da kodlar verilmiştir. Araştırmanın tüm verileri bu şekilde kodlandıktan sonra, bir kod listesi oluşturulmuş, bu kod listesi verilerin incelenmesinde ve organize edilmesinde anahtar liste görevini yürütmüştür. Araştırmacının yanında diğer kodlayıcılar da bu kod anahtarından yararlanmışlardır. Kodlama yapılırken kullanılan kavramların kodlaması yapılan bölümdeki anlamı en iyi şekilde yansıtabilmesine özen gösterilerek, ilgili kavramın diğer benzer bölümlerde kullanılması sağlanmıştır. Görüşülen bireylerden doğrudan alıntılara yer verilerek yapılan betimlemelerin yanı sıra gözleme yoluyla yapılan betimlemelerden sonra araştırmacının kendi yorumlarını yapması ve bazı çıkarımlarda bulunmasına olanak tanınmıştır. Bu çalışmada dış güvenilirliği sağlamak için yapılan çalışmalar şöyledir: Araştırmada izlenecek yöntem ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Nitel bulguların nasıl oluşturulduğu, veri toplama araçlarının amaçlarının neler olduğu, bu araçların nasıl uygulandığı, verilerin nasıl toplandığı, nasıl birleştirildiği ve nasıl analiz edildiği ayrıntılı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmada; sürece, tüm katılımcıların bakış açılarına ve ortama ilişkin oldukça farklı veri kaynaklarından ve farklı veri toplama yöntemlerinden yararlanılarak genişliğine ve derinlemesine zengin veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Bu şekilde benzer grup, ortam ve süreçlerde kullanılacak düzeyde analitik genellemelere gidilebilmiştir. Veri toplama sürecinde veri kaybını azaltmak amacıyla ses kayıt cihazı ve video kayıt cihazı kullanılarak ve bu kayıtlar ile uygulama sürecinde elde edilen tüm dokümanlar arşivlenerek saklanmıştır. Veri analizinde izlenecek süreç ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Kodlayıcı güvenilirliği başlığı altında açıklandığı gibi pilot çalışmalar üzerinde kodlama denemesi yapılmış, kodlayıcılar arasında ortak bir dil oluşturulmaya çalışılmıştır. Kodlama güvenilirliği, içerik analizinin temel ilkelerinden biri, farklı kodlayıcılar tarafından benzer metin ögelerinin aynı şekilde yorumlanmasının gereğidir

(Gökçe, 2006:109). Araştırmanın kodlama güvenilirliğini sağlamak açısından araştırmacının yanında bir alan uzmanı, bir eğitim programcısı kodlayıcı olarak katılmıştır. Kodlayıcılar arasında görüş birliği sağlamak amacıyla; araştırma sorusunun geliştirilmesi aşamasında on görsel sanatlar öğretmeniyle yapılan pilot görüşme kayıtları öğretmen görüşleri için kodlama güvenilirliği çalışmasında da kullanılmıştır. On görüşme kayıtlarından ikisi tesadüfî örneklem olarak seçilmiş, sadece araştırmanın problem cümlesiyle kodlayıcılara verilmiştir. Kodlayıcılar ham verileri birbirinden bağımsız olarak kodlamışlar, I. kodlayıcı 36, II. kodlayıcı 32, III. kodlayıcı 33 kod bulmuştur. Bulunan kodlar benzeşen ve ayrışan kodlar olarak işaretlenmiştir. Miles ve Huberman (1994:64) benzeşen kodları “Görüş Birliği” ayrışan kodları ise “Görüş Ayrılığı” olarak adlandırmakta ve kodlayıcı güvenilirliği için Uzlaşma Yüzdesi = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) * 100 formülünü önermektedir. Kodlayıcı güvenilirliğini sağlamak için ise; I. ve II. kodlayıcı arasında .68, I. ve III. kodlayıcı arasında .70,5, II. ve III. kodlayıcılar arasında .73,5 lik uyum, üç kodlayıcı arasında yaklaşık .70,6 düzeyinde uyum bulunmuştur. Araştırma sorusunun sınırları ve buna bağlı olarak araştırmanın alt problemleri belirlenmediği için kodlayıcılar arasında alt düzeyde bir uyum sağlanmıştır. Araştırma sınırları içinde olmayan “sanat eleştirisi öğretimi, sanat tarihi öğretimi, perspektif öğretimi, renk çemberi, yapılandırmacılık” gibi temalara yönelik kavramların da kodlandığı görülmüştür. Araştırmacı araştırma sorusunu geliştirme çalışmalarını bitirdikten sonra araştırmanın amacı, araştırma problemi ve alt problemlerle birlikte pilot görüşme kayıtlarından yine tesadüfî örnekleme başka iki öğretmene ait görüşme deşifrelerini diğer kodlayıcılara ulaştırmıştır. Üç kodlayıcı bir araya gelip, ilk kodlamanın sonuçlarını tartışarak yeni kodlamanın sınırları belirlenmiştir. Tematik bir yaklaşımla kodlama yapılması konusunda görüş birliğine varılmış ve kodlama sonunda I. kodlayıcı 33, II. kodlayıcı 32, III. kodlayıcı 35 kod bulmuştur.

Tablo 2.
Kodlama güvenilirliği çalışması II

II. Kodlama	Kod Sayısı	I. ve II.	Kod Sayısı	I. ve III.	Kod Sayısı	II. ve III.	Ortalama Uyum
Görüş Birliği		31		31		29	
Görüş Ayrılığı	33-32	2	33-35	4	32-35	6	%89
Uyum		%94		%89		%83	

Tablo 2’de görüldüğü gibi I. ve II. kodlayıcı arasında .94, I. ve III. kodlayıcı arasında .89, II. ve III. kodlayıcılar arasında .83 lük uyum, üç kodlayıcı arasında yaklaşık .89 düzeyinde uyum bulunmuştur. Miles-Huberman güvenilirlik formülü değerinin .70’den yukarı kodlamalarının güvenilir olduğunu göstermektedir. (Akay, 2010:90). Kodlayıcıların alt problemleri göz önünde bulundurmaları ve tema odaklı kodlamaya yönelmeleri kodlayıcılar arasındaki “uzlaşma yüzdesini” yükseltmiştir. Nitel veri analizinde kodlayıcılar arasındaki uyum düzeyi, kodlama güvenilirliğinin göstergesi olarak değerlendirildiğinde kodlayıcılar arasında yüksek düzeyde görüş birliği olduğu şeklinde yorumlanmış ve esas uygulama sonuçlarının kodlanmasında da benzer çalışmalar yapılmıştır.

3. BULGULAR

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim görsel sanatlar öğretmenlerinin resim-iş öğretmen adaylarının görsel sanatlar öğretimine yönelik olarak geliştirdikleri örnek öğretim materyalleri ile ilgili görüşlerini incelemek ve görsel sanatlar öğretimi ile ilgili olarak ihtiyaç duyulan öğretim materyallerini saptamaktır. Bu amaç doğrultusunda GSÖ görüşme kayıtları irdelenerek temalar ve her bir temanın alt temaları belirlenmiştir. Temalar iki başlık altında gruplandırılmıştır. Bunlar; 1) GSÖ'nin öğretmen adaylarınınca tasarlanan öğretim materyalleri hakkındaki görüşleri ve 2) GSÖ'nin beklenti ve önerileri' şeklinde iki tema olarak sıralanmıştır.

3.1. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Resim-İş Öğretmen Adaylarınınca Tasarlanan Öğretim Materyalleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

GSÖ'nin öğretmen adaylarınınca tasarlanan örnek öğretim materyalleri hakkındaki görüşlerine ilişkin olarak işlevsellik, etkililik, başarılı bulma, motive edicilik, pekiştiricilik, dikkat çekicilik, hoşlanma, yararlılık, kavrama kolaylığı ve keyifli öğrenme kodları bulunmuştur.

Tablo 3.

Resim-iş öğretmen adaylarınınca tasarlanan örnek öğretim materyalleri hakkında görsel sanatlar öğretmenleri görüşlerine ilişkin bulgular

Free Nodes / Kodlar	DÖ	EÖ	HÖ	NÖ	SÖ	Refer.	%
Hoşlanma	3	7	3	6	6	25	38,5
Yararlılık	0	4	3	5	0	12	18,5
Dikkat çekicilik	2	3	3	0	0	8	12,3
Başarılı bulma	1	1	1	1	1	5	7,7
Kavrama kolaylığı	0	0	1	3	0	4	6,1
Etkililik	0	1	2	0	0	3	4,6
İşlevsellik	1	0	1	0	1	3	4,6
Keyifli öğrenme	0	0	0	2	0	2	3
Motive edicilik	0	0	0	2	0	2	3
Pekiştiricilik	0	0	0	1	0	1	1,5
Referances	7	16	14	20	8	65	100

Tablo 3'de görüldüğü gibi GSÖ'nin öğretmen adaylarınınca tasarlanan örnek öğretim materyalleri hakkındaki görüşlerine ilişkin kodların % 38,5'i hoşlanma ile ilgilidir. Hoşlanmayı % 18,5 ile yararlılık, % 12,3'lük bir oranla dikkat çekicilik kodları izlemektedir. Kodlar sırasıyla başarılı bulma % 7,7'lik, kavrama kolaylığı % 6,1'lik, etkililik ve işlevsellik % 4,6 lık, keyifli öğrenme ve motive edicilik % 3'lük ve pekiştiricilik % 1,5'lik şeklinde ifade edilmiştir. Araştırma bulguları hoşlanma kodunun tüm öğretmenler tarafından defalarca yinlendiğini ortaya koymaktadır. Aşağıda görüldüğü gibi "çok güzel", "çok beğendim" gibi ifadeler GSÖ'lerinin tasarlanan öğretim materyalleri ile ilgili beğenilerini ifade eden tepkilerini içermektedir:

<Documents\EÖ> - § 7 Referances Coded [8,61% Coverage]Reference 3 - 0,67% Coverage: Bu tür şeyler (perspektif materyali, denge paleti, lekelerle kompozisyon ve bozuk para ile desen öğretimi) öğrencilerin ilgilerini çekecektir. Çok güzel olmuş bu materyaller.

EÖ ve NÖ gördükleri öğretim materyalleri ile ilgili olarak “çok güzel” ifadesini kullanarak hoşlanma koduna vurgu yaparlarken bu materyallerin öğrencilerin seviyelerine ve ilgilerine yönelik olduğu için hoşlandığını ortaya koymaktadır.

<Documents\NÖ> - § 6 References Coded [5,46% Coverage] Reference 4 - 1,00% Coverage: Bunlar (bozuk para ile oran ölçü materyali) tam sekizinci sınıflarda kullanılacak materyaller. Çok güzel hazırlanmış.

Aşağıda görüldüğü gibi SÖ diğer materyallerle ilgili olarak da “çok ilginç ve güzel” ifadelerini kullanarak hoşlanma duygusunu belirtirken, materyalleri öğrenci ve öğretmen açısından yararlı ve kolaylık sağlayıcı olarak nitelemektedir.

<Documents\SÖ> - § 6 References Coded [4,81% Coverage] Reference 5 - 1,00% Coverage: Bu materyallerin hepsi çok ilginç ve güzel. Her biri hem öğrencinin kavraması hem de öğretmenin anlatımı açısından büyük kolaylıklar sağlıyor. **<Documents\SÖ> - § 6 References Coded [4,81% Coverage] Reference 6 - 1,85% Coverage:** Hepsi çok güzel bunların. Bu kadar materyal öğretmende olsa her şey yapılabilir....

Hoşlanma koduna ilişkin alıntı ve açıklamalarda GSÖ'lerinin öğretim materyallerini beğenmeleri, hoşlanmaları, ilginç ve güzel bulmalarına ilişkin duyuşsal tepkilerinin altında öğretim materyallerinin işlevselliği yattığı görülmektedir. Araştırmada yararlılık kodunun üç GSÖ'ni tarafından defalarca tekrar edildiği görülmektedir. Aşağıdaki ifade de görüldüğü gibi EÖ kavram haritası materyalini çok yararlı ve güzel olarak nitelendirmekte ve beğenisini şu şekilde ifade etmektedir:

<Documents\EÖ> - § 1 Reference Coded [2,35% Coverage] Reference 1 - 2,35% Coverage: Kesinlikle bunlar (kavram haritaları) çok yararlı ve çok güzel materyaller. Bu konuları öğretmek için çantamdaki dokulu nesnelere göstermişim. Sonra da onları araştırıp gelmelerini istemişim. Ama bu gösterdikleriniz (doku konulu kavram haritası) daha kullanışlı ve öğrencilerin ilgilerine de hitap ediyor.

HÖ ise ışık-gölge konusu için geliştirilen slaytı günümüzün teknoloji tercihi çocuklarının ilgileri doğrultusunda hazırlandığı için yararlı bulduğu yönündeki ifadesi aşağıda yer almaktadır:

<Documents\HÖ> - § 6 Reference 2 - 2,10% Coverage: Bu tarz hareketli kompozisyonların çocuklara çalışmak için bir enerji verdiğini düşünüyorum. Günümüz çocuklarının zaafi hareketli ve hayal gücüne dayalı oyunlar yani teknoloji içerikli görseller. Bu materyaller de (ışık gölge slayt) animasyon türünde görseller olarak çocuklar için çok ilgi çekici ve yararlı olmuş.

<Documents\HÖ> - § 4 References Coded [5,49% Coverage] Reference 3 - 0,71% Coverage: Bunlar, yalnızca öğrenciler için değil, aynı zamanda öğretmenler için de çok yararlı çalışmalar.

HÖ yukarıdaki ifadesinde ise gösterilen öğretim materyallerini hem öğrenci hem de öğretmen açısından yararlı bulduğunu dile getirmektedir. EÖ de aynı görüşe katılmakta ve öğretmenlerin bu materyallere sahip olmaktan dolayı heyecan duyacaklarını aşağıdaki ifadesinde belirtmektedir:

<Documents\EÖ> - § 4 References Coded [7,62% Coverage] Reference 2 - 1,40% Coverage: Bu materyallerin öğrenci ve öğretmenlere faydası olacağına ve çok ilgilerini

çekeceğine inanıyorum. Öğretmenlerin böyle şeylerin ellerine geçmesinden dolayı heyecanlanacaklarını düşünüyorum.

EÖ diğer bir ifadesinde bu materyallerden yararlanılabilmesi için ders öğretmeni ve idarecilerinin bu materyallerin yararı konusunda ikna olması gerektiğini belirtmektedir. Aynı öğretmen bu materyallerin daha yararlı ve daha etkili eğitim ortamı yaratmaya gönüllü öğretmen ve idarecilerin çok ilgilerini çekeceğini şu şekilde ifade etmektedir:

<Documents\EÖ> - § 4 References Coded [7,62% Reference 2 - 1,00% Coverage: Her şeyden önce derse giren öğretmenin bu materyallerin yararı konusunda ikna olması gerekiyor. Yani her okul idarecisinin veya öğretmenin eğitime bakış açısıyla ilgili. Daha yararlı, daha etkili eğitim ortamı yaratmaya gönüllü öğretmen ve idarecilerin çok ilgisini çeker bu çalışmalar.

NÖ ve HÖ'lerin yararlılık kodu ile ilgili olarak materyallerin ilgi çekici ve akılda kalıcı olma özelliklerinden dolayı öğrencilere yararının olduğuna inandığını belirten ifadeleri şu şekilde olmuştur:

<Documents\NÖ > - § 3 References Coded [5,59% Coverage]Reference 2 - 2,71% Coverage: Ben derslerimizin mutlaka materyallerle desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum...Öğrenci görsel olarak gördüğü için hemen ilgilerini çeker, daha çok akıllarında kalır...Örneğin geçen dersimde bir röprodüksiyon gösterdim. Belli bir süre baktılar, incelediler, sonra kendi yorumlarını oluşturdular...çok güzel yorumlar çıktı.

<Documents\HÖ - § 6 References Coded [22,64Reference 4 - Reference 4 - 2,30% Coverage:... Geçen sene müze eğitimi konusunda ... medeniyetlerden ilk parayı anlattık, ilgili örnekleri inceledik. Bu aynı zamanda SBS sorusuydu. Sınavdan sonra öğrencilerimin bana söylediği şeydi: " Öğretmenim burada örnekleri inceleyip biz de yapmıştık ya. O bizim aklımıza geldi. Oradan hatırladık' dediler.

NÖ başka bir ifadesinde öğretim materyallerini işlerini kolaylaştırıcı olarak gördüğünü ifade etmekte ve bu materyallerin yararına inanmamanın büyük bir yanlış olacağını aşağıdaki ifadesi ile dile getirmektedir:

<Documents\NÖ> - § 5 References Coded [7,00% Coverage]Reference 2 - 1,03% Coverage: Bunlar (piktogram materyali) hazır bir şekilde bize gelse çok faydalı olur. İşimizi kolaylaştıracak olan bu materyalleri kabul etmemek, "bunların faydası yoktur" demek çok büyük bir yanlış olur.

Tasarlanan öğretim materyallerinin dikkat çekici olması ile ilgili olarak üç GSÖ'den EÖ'nün görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

<Documents\EÖ - § 7 References Coded [8,61% Coverage] Reference 4 - 1,65% Coverage: Bu çalışma çok güzel mesela. Çocukların çok dikkatlerini çeker. Bence altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflar için gayet uygun bir çalışma olmuş. Vurgu ilkesini çok güzel ifade etmiş. Görsellerin boyutunun büyük olması dikkatlerini çekecektir. Boyutun bu şekilde hazırlanmış olması çok daha hoş olmuş bence. Küçük boyutlarda olan çalışmalar, dikkatlerinin dağılmasına neden oluyor ve çok fazla ilgilerini çekmiyor. Akıllarında da kalmıyor zaten....

Yukarıdaki ifadede görüldüğü gibi EÖ sanatsal düzenleme ilkelerinden vurgu ilkesi için hazırlanmış öğretim materyalini inceleyerek çalışmanın altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf seviyesine uygun olduğunu, bu yaş grubu öğrencilerinin dikkatlerini çekeceğini

belirtmiştir. EÖ'ne göre öğrencilerin dikkatlerini çekmede en önemli etken görsellerin büyük boyutlu olarak tasarlanması olmaktadır. Aynı öğretmen aşağıdaki ifadesinde ise öğrenci katılımını sağlayan materyallerin daha ilgi çekici, heyecan uyandırıcı olduğunu dile getirmektedir:

<Documents\EÖ> - § 4 References Coded [7,62% Coverage] Reference 1 - 1,00% Coverage: *Onlara gösterdiklerimden farklı şeyler istiyorlar. Ellerine verilen bir şeylerle uğraşmayı seviyorlar. Onların katılımını sağlayan materyaller ilgilerini çekip heyecan uyandırabilir.*

HÖ de tıpkı EÖ gibi görselliğin dikkat çekmedeki etkisi ile ilgili olan **<Documents\H.Ö.> - § 3 References Coded [3,03% Coverage]:** *“Kuramsal bilgilerin yanında görselliğin çok olması çok daha ilgi çekici olabilir”* şeklindeki ifadesi ile dile getirmektedir. DÖ ise üç boyutlu materyallerin daha ilgi çekici olduğunu dile getirirken örnek olarak kendisine gösterilen desen öğretimi materyalinin görselliği çok olduğu için öğrencilerin eğlenceli ve ilgi çekici bulacaklarını ifade etmektedir. DÖ'nin bu görüşüne ilişkin ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

<Documents\DÖ> - § 2 References Coded [3,28% Coverage] Reference 2 - 2,33% Coverage: *Ben her zaman üç boyutun çok dikkat çekeceğini düşünüyorum. Biz bu konuyu oturan bir model üzerinden ölçü aldırarak işte bir kafa, iki kafa vb. olarak anlatıyoruz. Önce gülüyorlar tabii ki. Sonra da “aaa öğretmenim öyle mi gerçekten de” diyerek sorular soruyorlar. Bu da onların ilgisini gösteriyor. Bizim yaptıklarımızı (bozuk para ile desen çizimi materyali) eğlenceli ve ayrıntılı bir şekilde bu materyalde görselleştirmişsiniz. Öğrencilerin çok ilgilenceklerine eminim.*

<Documents\DÖ> - § 3 References Coded [5,59% Coverage] Reference 1 - 2,03% Coverage: *Biz bu konuyu (perspektif) tahtada en çok çizdiğimiz örnek olarak ileriye doğru giden, küçülen ağaçlar olarak gösteriyoruz. Çocuklar aynı şeyi tekrar etmekten sıkılıyorlar. Ama tabii bu şekilde (perspektif kitabı materyali) daha çok dikkatlerini çeker.*

Başarılı bulma kodu ile ilgili olarak tüm GSÖ düşüncelerini ifade etmişlerdir. NÖ de desen öğretimi materyalini öğrencilerin kolay kavrayabilmesi ve rahatlıkla kullanabilmesi yönünden başarılı bulduğunu aşağıdaki alıntısında dile getirmiştir:

<Documents\NÖ> - § 6 Reference 6 - 2,10% Coverage: *Desen öğretiminde uzun bir sopa ile oturan model üzerinden oran orantıyı gösteriyoruz. Ama nasıl görmeleri gerektiğini kavrayamıyorlar. Bu materyalde (desen öğretimi sunusu) kadar güzel anlatılmış ki her şey. Bu materyali yansıtıp görsel ve işitsel yolla rahat bir şekilde anlatabilirim. Bu tür şeyler çocukların daha kolay kavramaları için rahatlıkla gösterilebilir...çok başarılı olmuş.*

DÖ de materyalleri başarılı bulduğunu ve destek verdiğini **<Documents\DÖ> - § 1 Reference Coded [3,20% Reference 1 - 0,60% Coverage:** *“Bu çalışmaları başarılı buluyor ve destekliyorum”* şeklindeki cümlesi ile ifade etmektedir. EÖ de böyle bir çalışmaya başlamanın çok iyi bir düşünce olduğu şeklindeki ifadesi ile başarılı bulma koduna gönderme yapmaktadır. İlgili ifade aşağıda görülmektedir:

<Documents\EÖ> - § 4 References Coded [7,62% Reference 3 - 2,80% Coverage: *Böyle bir çalışma mutlaka olmalıydı zaten. Daha önceki gelişinizde bahsettiğinizde ben çok heyecanlanmışım. “...bir an evvel bizlerin eline ulaşsa da kullansak” diye düşünmüştüm. Çok iyi düşünmüşsünüz, çok iyi olmuş böyle bir çalışmaya başlamanız.*

SÖ bu materyalleri kullanan çocuğun yalnızca resim dersinde değil diğer derslerde de başarısının artacağına inandığını şu ifadesi ile dile getirmektedir:

<Documents\SÖ> - § 6 Reference 1 - 1,98% Coverage Reference 2 - 1,39% Coverage: *Resim dersinde bunları kullanan öğrencinin matematiği bile gelişir. Artı diğer dersleri de gelişir. Çünkü resim dersi diğer derslerin özeti ve antrenmanı gibidir. Maçtan önce antrenman olarak düşünelim bunu. Beyin jimnastiği yani. Bu materyallerle çocuk, matematiği görmeyi öğrenecektir, feni görmeyi öğrenecektir. Yani diğer derslerde de başarılı olacaktır mutlaka.*

Bu araştırmada kavrama kolaylığı kodu ile ilgili olarak iki GSÖ'ni fikirlerini sunmuşlardır. Bu öğretmenlerden NÖ incelediği desen öğretimi materyalinin çocukların daha kolay kavramasında başarılı olduğunu aşağıdaki ifadesinde dile getirmiştir:

<Documents\NÖ> - § 1 Reference Coded [2,10% Coverage] Reference 1 - 2,10%: *Desen öğretiminde uzun bir sopa ile oturan model üzerinden oran orantıyı gösteriyoruz. Ama nasıl görmeleri gerektiğini kavrayamıyorlar. Bu materyalde (desen öğretimi sunusu) kadar güzel anlatılmış ki her şey. Bu materyali yansıtıp görsel ve işitsel yolla rahat bir şekilde anlatabilirim. Bu tür şeyler çocukların daha kolay kavramaları için rahatlıkla gösterilebilir. Bu çok başarılı olmuş.*

Yine aynı öğretmenin diğer derslerde olduğu gibi öğretim materyalinin olmasının öğrencinin ilgisini artıracak ve kavrama yeteneklerini geliştireceğini düşündüğünü ifade eden cümlesi aşağıda sunulmuştur:

<Documents\NÖ> - § 1 Reference Coded [4,12% Coverage] Reference 1 - 2,12% Coverage: *Diğer derslerde bu tarz materyallerin olması öğretmenin işini çok kolaylaştırıyor. Bizim elimizde de bunlardan olursa öğrencilerimizin ilgisini çeker ve konularını daha iyi öğrenebilirler. Kesinlikle bu verimi artırır. Biz de daha kısa zamanda daha çok iş yapmış oluruz.*

NÖ'in incelediği piktogram ve denge materyallerinden yola çıkarak **<Documents\NÖ> - § 7 References Coded [8,61% Coverage] Reference 6 - 0,36 Coverage:** *"Çok güzel bir çalışma ...Piktogramın ne olduğunu bu materyalle birebire oynayarak tamamen kavramış oluyor"* ve **<Documents\NÖ> - § 6 References Coded [5,46% Coverage] Reference 3 - 0,90% Coverage:** *"Bu çalışmada... Çocuk noktaların yerini değiştirerek simetrik ve asimetrik dengeyi kavrayabilir. Gerçekten de çok eğlenceli ve kullanışlı bir materyal bu"* şeklinde ifadeler kullanmışlardır. Bu bulgulardan hareketle öğretmenlerin öğretim materyallerinin öğrenci katılımını sağlayarak eğlenerek kavrama yeteneklerini geliştirdiğini ve dolayısıyla öğrenmeyi kolaylaştırdığı düşüncesini taşıdıkları söylenebilir. Etkililik kodu ile ilgili olarak iki GSÖ'nin görüşleri aşağıda sunulmuştur. Aşağıda görüldüğü gibi EÖ ifadesinde öğretim materyallerinin ilköğretim öğrencilerinin seviyesine uygun olduğu için çalışmalarından etkilendiğini **<Documents\HÖ> - § 2 References Coded [2,60% Coverage] Reference 1 - 1,03% Coverage:** *"Öğretmen adaylarının çalışmalarının bir kısmını görmüştüm ve çok etkilenmiştim. İlköğretim seviyesine uygun güzel çalışmalar vardı."* şeklinde dile getirmektedir. EÖ de HÖ gibi materyallerin ilköğretim öğrencilerinin ilgilerini çekeceğini **<Documents\EÖ> - § 1 Reference Coded [1,53% Coverage] Reference 1 - 1,53% Coverage:** *"Bu çalışma (Işık gölge sunusu) ilköğretim öğrencilerinin çok ilgilerini çeker...."* şeklinde ifade ederek bu yaş grubu öğrencilerini etkileneceğini belirtmektedir.

HÖ animasyon türünde hazırlanmış materyallerin çocuklar üzerinde daha etkili olduğu için yarar sağladığını aşağıdaki ifadesinde dile getirmektedir:

<Documents\HÖ> - § 2 References Coded [2,60% Coverage] Reference 1 - 2,10% Coverage: ...Animasyon türünde görseller yani hareketli kompozisyonlar çocuklar için çok yararlı oluyor. Bu materyalleri görsel olarak izlemeleri bile onlar için çok etkili olacaktır.

HÖ desen öğretimi materyalini sanatsal bakış açısı konusunda daha etkili bulunduğunu aşağıdaki ifadesi ile belirtmektedir:

<Documents\HÖ > - § 2 References Coded [2,60% Coverage] Reference 3 - 0,50% Coverage: Bu da güzel bir çalışma(desen öğretimi ile ilgili sunu) olmuş. Sanatsal bir bakış açısı taşıyor. Diğer materyal de (bozuk para ile desen öğretimi) ilgilerini çekecektir ama sanatsal yeterlilik olarak düşünüldüğünde bu daha etkili olmuş.

EÖ de üç boyutlu ışık gölge materyalinin çok etkili bulunduğunu söyleyerek kendi hazırladığı materyallerin bu çalışmaların yanında basit kaldığını bunun da kendisinde tedirginlik yarattığını aşağıdaki ifadesinde dile getirmektedir:

<Documents\EÖ - § 1 Reference Coded [1,53% Coverage] Reference 5 - 1,53% Coverage: Ben aslında tedirgin oluyorum sizin öğrencilerinizin yanında. Çünkü onların hazırladığı materyallerin yanında bizinkiler çok basit kalıyor. Mesela bu (üç boyutlu ışık gölge materyali) çok etkili bir materyal. Bu materyalden her bir öğrenciye dağıtmak lazım.

SÖ ifadesinde sanat tarihi şeridi materyallerinin işlevselliği ile ilgili görüş taşımaktadır. SÖ bu materyalleri ayrıntılı ve kapsamlı olmasından dolayı elindeki kitap gibi gördüğünü ifade etmektedir. Bu materyalin işlevselliği ile ilgili olarak da “Elimdeki kitap gibi bunlar, ilgili döneme yönelik bilgi vereceğim, okuyacağım, örnek göstereceğim...” şeklinde ifade kullanmaktadır. Öğretmenin ilgili ifadesi olduğu biçimiyle aşağıda sunulmuştur:

<Documents\SÖ> - § 6 References Coded [4,81% Coverage]Reference 2 - 1,53% Coverage: Bunlar (sanat tarihi şeritleri) çok güzel materyaller. Çok ayrıntılı ve kapsamlı tasarlanmış. Bunları derslerimde zevkle kullanabilirim. Çok işime yarar. Bunlardan birine sahip olmam benim için büyük bir kazanç olurdu. Elimdeki kitap gibi bunlar. İlgili döneme yönelik bilgi vereceğim, okuyacağım, örnek göstereceğim. ...hazır elimde yani. “Sizde o dönemle ilgili bilgi ya da örnek bulun” diyeceğim. Sürekli öğrencilerin gözünün önünde olan bir materyal olması, sanat akımları ve sanatçılarla ilgili bilgi vermesi, sanatın bütününe göstermesi, dönemler arasında hemen karşılaştırma yapılabilmesi açısından açık bir kitap gibi. Çok güzel yani.

DÖ ise aşağıdaki anlatısında sanat tarih şeridi materyalinin sınıf duvarlarında yer alması zorunluluğundan bahsetmekte bu materyali öğrencilerin ilgisini çekme ve katılımı sağlama yönünden yararını vurgulamaktadır:

<Documents\DÖ > - § 1 Reference Coded [3,20% Coverage]Reference 1 - 3,20% Coverage: Aslında dördüncü ve beşinci sınıflarda tarih şeridi sınıfın bir duvarında zorunlu olarak yer almakta. Sanat tarihi şeritleri de görsel sanatlar sınıflarında olmazsa olmazlardan biri olarak yer alsın ne güzel olur. Neden olmasın. Derste ya da teneffüste çocukların gözüne çarpar, belki resimlerinden dolayı ilgilerini çeker. Onu okur, inceler, bir şeyler öğrenir. Biz de konu ile ilgili uygun gördüğümüzde bakarız çocuklarla birlikte.

En azından okuruz, bir bakalım neymiş? Nasılmış? Hangi yılmış? diye ders esnasında kullanırsınız yani. Özellikle müze eğitimi ile ilgili konularda oldukça kullanışlı olur bizim için.

DÖ kendisine gösterilen kavram haritaları materyalinin kullanışlı ve öğrencilerin ilgilerini çekmesi bakımından işlevselliğini de şu şekilde dile getirmektedir:

<Documents\DÖ > - § 1 Reference Coded [3,20% Coverage]Reference 1 - 2,35% Coverage: *Kesinlikle bunlar (kavram haritaları) çok yararlı ve çok güzel materyaller. Bu konuları öğretmek için çantamdaki dokulu nesnelere göstermiştim. Sonra da onları araştırıp gelmelerini istemişim. Ama bu gösterdikleriniz (doku konulu kavram haritası) daha kullanışlı ve öğrencilerin ilgilerine de hitap ediyor.*

DÖ yukarıdaki ifadesinde sanat konularını öğrenen bir öğrencinin doku kavramını kavram haritası yardımı ile öğrenmesinin daha kullanışlı olacağını ve öğrencilerin ilgisini çekeceğini belirtmektedir. Diğer GSÖ keyifli öğrenme kodu ile ilgili herhangi bir ifade kullanmazlarken NÖ incelediği perspektif materyali ve renk konulu kitaptan yola çıkarak öğrencinin kendi katılımını sağlayan materyallerin onları eğlendirerek öğrettiğine yönelik aşağıdaki ifadeleri kullanarak keyifli öğrenme koduna vurgu yapmaktadır.

<Documents\NÖ-§6 References Coded [5,46% Coverage]Reference 1 - 0,90% Coverage: *Bu (perspektif materyali) bulmaca gibi bir şey. Öğrenci yüzeyi oluşturduktan sonra nerde neyin olması gerektiğini kendisi keşfediyor. Bu onlar için keyifli bir çalışma olur.*

<Documents\NÖ> - § 2 References Coded [3,84% Coverage]Reference 2 - 2,95% Coverage: *Bazı çocuk programları var. Onlarda mesela bazı kavramlar öğretiliyor. Ekranda birebir çizerek, boyayarak gösteriyor. Çocuk bunları izlerken sanki kendisi çizmiş gibi keyif alarak öğrenmiş oluyor. Bizim öğrenciler de “ana renkleri say” dediğimiz zaman sayıyorlar. Ama ara renkleri saymıyorlar. Bu ara renk nasıl oluşmuş? Hadi bulalım. Hangisi nasıl ortaya çıkıyor? Kendileri karıştırıp, keşfettikleri zaman daha çok keyif alıyorlar ve öğreniyorlar. Bu materyalde (renkler ile ilgili kitap) bu şekilde öğrenciyi eğlendirerek öğretiyor.*

Yukarıdaki alıntılarda da görüleceği üzere GSÖ öğrencilerin kendi kendilerine ya da grup içersinde yaparak yaşayarak gerçekleştirilen etkinlikler yoluyla eğlenerek öğrendiklerini ifade etmektedirler. NÖ motive edicilik kodu ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerinde de görülebileceği gibi büyük boyutlu çalışmalar yapmanın öğrencileri motive ettiğini belirtmekte ve öğrencilerin katılımını sağlayan çalışmalarla motivasyonlarının arttığını dile getirmektedir. Öğretmenin görüşünü destekleyen ifadeleri aşağıdaki gibidir:

<Documents\NÖ > - § 2 References Coded [2,38% Coverage]Reference 2 - 0,72% Coverage: *Şöyle büyük boylarda bir şeyin de (üç boyutlu desen öğretim materyali) bulunması öğrencileri motive eder....*

<Documents\NÖ > - § 2 References Coded [2,38% Coverage]Reference 1 - 1,65% Coverage: *Bunların (asetatlar üzerinde geometrik formlar)benzerlerini egzersiz gruplarında yaptırıyorum ben. Çok hoşlarına gidiyor. Daha çok bulmacaya benziyor bunlar. “Kendim yaptım, ben yaptım” fikri var ya onlarda motivasyonu artırıyor. Çocuklar daha çok kendilerini işin içinde görmek istiyorlar. Öğrenci katılımı çok gerekiyor.*

Yukarıdaki ifade de NÖ'nin “Kendim yaptım, ben yaptım fikri var ya onlarda motivasyonu artırıyor...” şeklindeki söylemi öğrenci katılımı sağlayan aktif öğrenme

yöntemlerinin motivasyonlarının artmasında etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulguyu HÖ'nin, sanat tarihi şeridi öğretim materyalinin kullanımına öğrenci katılımı sağlama, araştırma uygulamaya yer verme gibi ilgi çekici ve motive edici etkinlikler ile daha başarılı ve etkili sonuçlar alınacağı yönündeki ifadesi de desteklemektedir. HÖ'nin ifadesi aşağıda sunulmuştur:

<Documents\HÖ> - § 6 References Coded [22,64Reference 4 - 2,90% Coverage]:...Dersimde Rönesans'tan bahsederken ya da Picasso'dan bahsederken nerde doğmuş işte. Hadi bakalım, hadi haritadan o ülkeyi bulabilecek miyiz? diye soruyorum öğrencilerime. Kaynaklardan tarama yapıyoruz, haritalar bulup getiriyoruz coğrafya sınıfından. Sınıfımda sanat tarihi şeridi olsaydı ya da dijital ortamdan gösterme şansım olsaydı çok daha kolay olurdu. Şerit üzerinden ilgili bölümü okurdum, haritadan işaretlerdik ve kendi bulduğumuz bilgilerle görselleri üzerine yapıştırırdık. Ardından da bu konu ile ilgili bir uygulama çalışması yaptık. Öğrencilerimizin katılımı olduğu için ilgilerini çeker, motivasyonlarını sağlardı. Sonuçta da ortaya daha başarılı ve etkili çalışmalar çıkardı.

SÖ yukarıdaki ifadesinde de görüldüğü gibi öğretim materyali kullanımı sayesinde dersin daha işlevsel hale geleceğine, öğrencilerin derse daha aktif katılacağına inanmaktadırlar. Pekiştiricilik kodu ile ilgili olarak. HÖ materyal kullanımının öğrencilerin ilgisini artırdığını ve öğrendiği konuları pekiştirdiğini onlara farklı bakış açıları sunduğunu şu şekilde ifade etmektedir:

<Documents\HÖ> - § 3 References Coded [4,59% Coverage]Reference 3 - 0,78% Coverage:...Öğrencilerin derste ilgisini çok daha artıracaklarını, konuların daha iyi pekişeceğini düşünüyorum. Çünkü her materyalin çocuğa farklı bir bakış açısı kazandıracığına inanıyorum.

<Documents\HÖ> - § 6 C [22,64Reference 4 - 2,50% Coverage: ...Sanat tarihi şeritlerine baktığımda tarihi görüyorum, coğrafyayı görüyorum, kültürü görüyorum. Bu materyal ile bu bilgiler çocuğa çok boyutlu olarak verilebilir, farklı bakış açıları kazandırılabilir. Çocuk için bu materyal, öğrendiklerini pekiştirebileceği bir nokta olur. Hani matematik dersinde bir tarih dersinde İtalya, İspanya veya Avrupa kıtası çok ilgisini çekebilir. Ama bir sanatla, bir resimle, bir heykelle bütünleştiği zaman o bilgi çok daha güzel ve kalıcı olacaktır mutlaka.

Yukarıdaki alıntıda da görüldüğü gibi HÖ "...bu materyal, öğrendiklerini pekiştirebileceği bir nokta olur...." ile "...bir sanatla, bir resimle, bir heykelle bütünleştiği zaman o bilgi çok daha güzel ve kalıcı olacaktır..." şeklindeki söylemleri ile incelediği öğretim materyallerinin öğrencilerin bütün derslerdeki öğrenmelerini görsel sanatlar dersi yardımıyla pekiştirebileceklerini dile getirmektedir. NÖ ton değerleri ile ilgili materyali inceleyerek HÖ gibi öğrencilerin bu materyallerle oynayarak öğrendiklerini pekiştirebileceklerini ifade ederken bu öğretim materyallerinin öğrencilerin öğrenme ortamlarında bulunmasının da öğrendiklerini pekiştirmelerinde etkili olduğunu aşağıdaki alıntısında dile getirmektedir:

<Documents\NÖ> - § 1 Reference Coded [4,34% Coverage]Reference 1 - 4,34% Coverage: Bunların (ton değerleri materyali) çocuğun bakması, görmesi, öğrenmesi için hep gözünün önünde olması gerekiyor. Çocuklar bunları oyun şekline çevirerek koyudan açığa, açıktan koyuya sıralayarak oynayıp, eğlenebilirler. Konu ile ilgili bilgi verildiğinde ise bu materyallerle bağlantı kurup fikir yürütebilirler. Öğrencilerin öğrendiklerini pekiştirmek açısından bu materyallerin hep gördükleri görebilecekleri bir yerde sergilenmesi, çalıştıkları ortamlarda bulunması yararlı olabilir.

3.2. GSÖ'lerinin Beklenti ve Önerilerine İlişkin Bulgular

GSÖ'nin öğretim materyali konusunda beklenti ve önerilerine ilişkin bulgularda Milli Eğitim Bakanlığı'ndan beklentiler, araştırmacıdan beklentiler ve araştırmacıya öneriler olmak üzere üç kod bulunmuştur.

Tablo 4.

Görsel sanatlar öğretmenlerinin beklenti ve önerilerine ilişkin bulgular

Tree Nodes /Temalar	Free Nodes /Kodlar	DÖ	EÖ	HÖ	NÖ	SÖ	Refer.	%	%
Beklentiler	MEB'ndan	1	2	6	1	6	16	43,2	84,2
	Araştırmacıdan	0	2	1	0	0	3	8,1	15,7
	Referances	1	4	7	1	6	19	51,4	100
Öneriler	Öneriler	3	5	6	3	1	18	48,6	100
	Referances	3	5	6	3	1	18	48,6	100
Toplam		4	9	13	4	7	37	100	

Tablo 4'de görüldüğü gibi GSÖ'lerinin beklenti ve önerileri; MEB'den beklentiler % 43,2, araştırmacıdan beklentiler % 8,1 ve öneriler % 48,6 olarak sıralanmaktadır. Araştırma kapsamında görüşme yapılan GSÖ'lerinin tamamı MEB'ten beklentiler koduna gönderme yapan ifadeler kullanmışlardır. Bu öğretmenlerin MEB'den beklentileri; atölye ve sınıflara dokümanlar ve öğretim materyalleri verilmesi ve öğretim materyali tasarımı ile ilgili hizmet içi eğitim talebi şeklinde olmuştur. Bu isteği dile getiren ifadeler aşağıda yer almaktadır:

<Documents\DÖ> - § 6 Reference 2 - 1,10% Coverage: *Az sayıda da olsa sınıflara, atölyelere dokümanlar, heykeller, resim ve kataloglar versinler. Hatta bunlar demirbaşlı olsun. Yani ne kadar güzel olur.*

<Documents\HÖ> - § 6 Reference 3 - 1,25% Coverage: *Dersimizle ilgili materyaller atölyelerin sabit malzemesi olmalı. İstedğim zaman bunları rahatça alabilmeliyim.*

DÖ ve HÖ'nin yukarıdaki ifadelerinde de görüldüğü gibi MEB'nın görsel sanatlar atölyelerine çeşitli öğretim materyali vermesini ve bunları atölyenin demirbaşları listesine eklenmesi beklentisini taşıması MEB'den beklentiler kodunu ortaya çıkarmaktadır. HÖ ise DÖ gibi görsel sanatlar ile ilgili öğretim materyallerinin okullarda bulunması konusunda aynı görüşü ile aynı koda gönderme yapmaktadır. HÖ bu talebinin nedeni olarak da görsel sanatlar ile ilgili materyalleri bulmada zorlanmasını göstermektedir. Öğretmenin ifadesi aşağıda yer almaktadır:

<Documents\HÖ> - § 6 Reference 3 - 1,25% Coverage: *Dersimle ilgili materyalleri bulmak için kapı kapı dolaşmak zorunda kaldığım zamanlar oluyor. Keşke bu kadar bir yerleri dolaşmak zorunda kalmasam. Her gün elimde dolu dolu poşetlerle okula gidiyorum. Bu eşyalar ders materyali olarak okulda bulunsa daha kolay olur. Bu kadar zaman kaybı da yaşamak zorunda da kalmam.*

Yine aynı öğretmen öğretim materyallerinin geliştirilip öğretmenlere ulaştırılmasını, bu tür çalışmaların kitap olarak, elektronik, dijital Cd'ler olarak da okullarda bulunması talebi ile MEB'ten beklentiler koduna gönderme yapmaktadır. Öğretmenin bu ifadesinin kanıtı olan alıntı aşağıda sunulmuştur:

<Documents\HÖ - § 6 References Coded [15,03% Coverage] Reference 3 - 0,78% Coverage: ...materyallere gelince yani gördüklerimden söylüyorum. Gayet güzel, başarılı çalışmalar. Bunlar geliştirilip hani bizlerin elinde de olsa çok daha memnun olacağım. Bu tür çalışmaların kitap olarak, elektronik, dijital, Cd'ler olarak da okullarda bulunması gerektiğini düşünüyorum.

NÖ de diğer öğretmenlerle aynı görüş doğrultusunda yararına inandığı bu materyallerin hazır bir şekilde kendilerine ulaştırılması gerektiği yönündeki düşüncesini **<Documents\NÖ > - § 1 Reference Coded [1,03% Coverage] Reference 2 - 1,03% Coverage:** "Bunlar (piktogram materyali) hazır bir şekilde bize gelse çok faydalı olur. İşimizi kolaylaştıracak olan bu materyalleri kabul etmemek bunların faydası yoktur demek çok büyük bir yanlgı olur." ifadesi ile dile getirmektedir. EÖ dersi ile ilgili hazırlığı yalnızca okulda geçirdiği zaman dilimi içersinde yapabildiğini, geri kalan zamanını ise ailevi ve diğer sorumluluklarına ayırmak zorunda olduğunu ve bu sıkıntısını diğer öğretmenlerinde yaşadıklarını "biz" şeklindeki ifadesiyle dile getirmektedir.

EÖ incelediği öğretim materyallerinin elinde olması halinde işinin kolaylaşacağını ve zamandan tasarruf edeceğini düşündüğü için hazır materyallerin elinde olması talebinde bulunmaktadır. Aşağıda görüldüğü gibi EÖ'in bu talebi tıpkı NÖ'in ifadesi gibi MEB'ten beklentiler koduna işaret etmektedir:

<Documents\EÖ > - § 2 References Coded [3,02% Coverage] Reference 2 - 2,48% Coverage:...materyal anlamındaki eksiklik çok fazla bizim dersimizde. Bir an evvel öğretmenlerin eline bu tarz şeylerin geçmesi gerekiyor. Bir öğretmenin dersi ile ilgili ayıracağı zaman yalnızca okulda olması gereken zaman olmaktadır. Bizler sadece derse giriyoruz, ders dışındaki zamanımız da dersimiz ile ilgili herhangi bir şey yapmaya vakit kalmıyor.... Bu nedenle dersimiz ile ilgili materyaller bulma ya da geliştirme gibi şeylere fırsat bulamıyoruz. Ama bu tarz hazır materyaller elimizde olsa gerçekten işimiz çok daha kolay olurdu, zamandan tasarrufumuz olurdu. Aslında bir an evvel böyle bir çalışmanın yapılması gerekiyor.

HÖ ise aşağıdaki ifadesinde görüldüğü gibi teknolojik ilerlemelerin bir gereği olarak teknolojik araçların da yenilenmesini ve yeni teknik ve yöntemlerle öğrencilere yönelik öğretim materyallerinin hazırlanmasını talep ederek MEB'ten beklentiler koduna vurgu yapmaktadır:

<Documents\HÖ > - § 6 Reference 3 - 1,25% Reference 1 - 1,98% Coverage:...daha önceleri çocuklar tepegözle gördükleri bir şeyden etkilenebiliyorlardı. Şimdi ise bilgisayarlar ve projeksiyon makinesi var. Eğitim araçlarının da yeni gelişmeler doğrultusunda yenilenmesi gerekiyor. Öğretim materyallerinin de teknolojik gelişmelere göre hazırlanması gerekiyor. Bilgisayarlarda bazı hareketli görüntüler var animasyon tarzı. (Bunlar) üç boyutlu hareket etkisi veriyor. Bu tür programlarda hazırlanmış materyaller de olmalı.

HÖ'in MEB'ten beklentiler koduna alabileceğimiz bir başka ifadesi de aşağıda görüldüğü gibi sanat tarihi şeritlerinin MEB tarafından hazırlatılıp ilköğretimden liseye kadar tüm görsel sanatlar atölyelerinde yerini alması şeklinde olmuştur. Aşağıda görüldüğü gibi HÖ görsel sanatlar öğretimi ile ilgili materyalleri Bakanlığın kendisinin tasarlaması gerektiğini ya da tasarlayanlara destek olması gerektiğini de ifade etmektedir:

<Documents\HÖ> - § 6 References Coded [15,03% Coverage] Coverage Reference 3 - 1,16% Coverage: Aslında bu tür sanat tarihi şeritlerinin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlatılıp hani nasıl bir dersin kitabı varsa o şekilde okullara dağıtılması ve resim atölyelerinde yerine alması gerekiyor. Nasıl ki tarih şeridi sınıflarda zorunlu olarak bulunmak zorunda, sanat tarihi şeridi de bulunmalı. Her dersin zorunluluk içeren materyalleri, dokümanları var ama görsel sanatlar dersinde öğretmene bırakılmış bu hazırlıklar. Bakanlığın bunları kendisinin tasarlaması ya da tasarlayanları desteklemesi gerekiyor. **Reference 4 - 0,95% Coverage:** Bunlar sadece ilköğretimdeki öğrencilerle kalmamalı. Bunlar liselerde de, güzel sanatlar liseleri olabilir işte, yine kız meslek liselerinin grafikleri hatta normal liselerin vb. resim öğretmenlerine ulaştırılması ve senelerce korunması gereken malzemeler. Çünkü çok güzeller, çok iyi tasarımlar.

SÖ de HÖ ile benzer bir şekilde MEB'ten beklentiler koduna ilişkin olarak aşağıdaki ifadeleri kullanmıştır:

<Documents\SÖ> - § 6 References cCoded [9,06% Reference 6 - 1,85% Coverage: Hepsini çok güzel bunların. Bu kadar materyal öğretmende olsa her şey yapılabilir. Şunlar (power point) kitapçık halinde olabilir. Sanat tarihi şeritleri her öğretmene ve öğrenciye verilmeli mutlaka. Resim defterlerine de yapıştırılabilir. Sınıfta bir duvarda da asılı olabilir. Öğrenciler bakıp inceleyebilirler ya da zaman zaman üzerine eklentiler yapabilirler. Üç boyutlu materyaller ise her okula dağıtılmalı ve demirbaşlar arasında yerini almalı. **Coverage] Reference 3 - 1,08% Coverage:** Bu (sanat tarihi şeridi) çoğaltılarak bütün çocuklara verilmeli. Sınıf materyali olarak sınıfın büyüklüğü uyguna eğer, bir köşeye asılmalı.

SÖ'nin beklentileriyle ilgili olarak sanat konularını içeren ders kitapları talebi **<Documents\SÖ> - § 6 References Coded [9,06% Coverage] Reference 1 - 1,98% Covera:** "Sanat konularının öğretimi ile ilgili öğretmenlere uygulamalı bir kitap çıkarılsa. Her dersin bir kitabı var. Resim öğretmenin de elinde kitap vb. materyal olmalı mutlaka." şeklinde olmuştur. Ayrıca SÖ aşağıdaki ifadesinde ise görsel sanatlar dersi için ünite planlarını içeren dergi şeklinde çalışma kitaplarının hazırlanmasını önermektedir:

<Documents\SÖ> - § 6 References Coded [9,06% CoveraReference 6 - 1,69% Coverage: Ünite planları bir küçük dergi şeklinde olmalı...Ben bir aylık konu işleyeceksem o elimde olmalı. Onunla ilgili elimde ne var, nasıl işleneceği ile ilgili örnekler olmalı....Yani çocuğun bu işi öğrenebilmesi için paket program olacak yani. Burada konu farklı olabilir. Burada her öğrencinin genel bilgiyi alması ...genel örneği görmesi gerekiyor....ama her öğretmenin şöyle bir kitabı olması gerekiyor. Öğretmenin elinde her dersin kitabı var. Resim öğretmenin neden olmasın. Resim öğretmenin elinde de konunun ne olduğu, nasıl işlenmesi gerektiği ile ilgili uygulama örneklerine içeren bir kitabı mutlaka olmalı.

HÖ'in MEB'ten beklentilerinden bir diğerinin de öğretim materyalleri tasarımı ile ilgili bir eğitim sürecinden geçilmesi gerektiğine inanmasından dolayı HİE talebi olduğu söylenebilir. HÖ'in aşağıdaki ifadesi bu talebinin göstergesi olabilir:

<Documents\HÖ> - § 6 References Coded [15,03% Coverage] Coverage Reference 3 - 1,16% Coverage: Sanat tarihi şeritlerini öğretmen adayları sınıfta kullandıklarında çok hoşuma gitmişti. Birçok şehirde resim öğretmeni arkadaşım var. Onlara bu çalışmalardan bahsettiğimde bana nasıl temin edebileceklerini ya da kendilerinin de nasıl yapabileceklerini sordular. Bu materyalin oluşturulma sürecinin çok zorlayıcı ve

uzun olduğunu tahmin edebiliyorum. Öğretmenlerin bu konu ile ilgili bir eğitim sürecinden sonra ancak bu şekilde materyaller oluşturabileceklerini düşünüyorum.

NÖ incelediği materyaller ile ilgili olarak hoşlandığını dile getirirken kendi öğrencilik yıllarında bu çalışmaları yapmadığını ifade etmiş ve “keşke bize de böyle eğitim verilse” şeklindeki ifadesiyle bu konu ile ilgili eğitim almış olma isteğini dile getirerek HİE ihtiyacına vurgu yapmıştır. NÖ'nin görüşü aşağıda sunulmuştur:

<Documents\NÖ> - § 6 References Coded [5,46% Coverage] Reference 5 - 0,80% Coverage: Çok güzel bunlar (Çalışma yaprakları). Bizim öğrencilik dönemimizde böyle şeyler yaptırıyorlardı. Keşke şu an bunlarla ilgili öğretmenlere de eğitim verilse.

HÖ aşağıdaki ifadesinde görüldüğü gibi öğretmen adaylarının öğretim materyali tasarımı ile ilgili olarak HÖE almalarının iyi bir GSÖ olmalarında etkili olacağını belirtmektedir:

<Documents\HÖ> - § 1 Reference Coded [1,50% Coverage] Reference 1 - 1,10% Coverage: Öğretmen adaylarının üniversitedeyken böyle bir ders almaları ve bu konuda donanımlı yetişmeleri çok güzel. Bu çalışmaları yaparken hem kendilerini geliştirmiş oluyorlar hem de arkadaşlarının geliştirdikleri materyalleri de görme şansları oluyor. Bu materyalleri tasarlarken geçirdikleri sürecin iyi bir resim öğretmeni olmalarında etkili olacağını düşünüyorum.

GSÖ'den ikisi araştırmacıdan beklentiler kodu ile ilgili görüş bildirmişlerdir. Görüş bildiren öğretmenlerden HÖ ve EÖ'lerin ifadeleri aşağıda da görüldüğü gibi inceledikleri örnek öğretim materyallerine sahip olma isteği olmuştur. Aşağıda bu taleplerini içeren alıntılar yer almaktadır:

<Documents\EÖ> - § 2 References Coded [1,69% Coverage] Reference 1 - 1,07% Coverage: Atölyem olsaydı mutlaka duvarıma bunlardan (sanat tarihi şeritleri) asardım öğrencilerim için. Yine de yansı olarak kullanabilirim. İzniniz olursa bunları derslerimde kullanmak isterim.

<Documents\HÖ > - § 1 Reference Coded [2,10% Coverage] Reference 2 - 2,10% Coverage: ...Bu materyaller de (ışık gölge slayt) animasyon türünde görseller olarak çocuklar için çok ilgi çekici ve yararlı olmuş. Bu materyallerden bana da verir misiniz? Öğretmenlerin inceledikleri öğretim materyallerine sahip olma istekleri;

<Documents\EÖ> - § 7 References Coded [8,61% Coverage] Reference 1 - 0,94% Coverage: “Keşke biz de bu çalışmalarla uygulama yapabilesek. Çok isterdim uygulamalarını da görmeyi” ve **<Documents\EÖ> - § 7 References Coded [8,61% Coverage] Reference 2 - 0,75% Coverage:** “ Umarım bize de ulaşır bunlar” şeklinde tekrar eden ifadelerinden de açıkça görülmektedir.

GSÖ'nin tamamı araştırmacıya öneriler kodu ile ilgili olarak görüş bildirmişlerdir. Bu öğretmenlerden HÖ ve EÖ'nin ifadeleri aşağıda yer almaktadır. HÖ'in ifadesi sunulan örnek materyalleri beğenmesinin yanı sıra bu materyallerin kitap, elektronik, dijital Cd'ler olarak görsel sanatlar dersine uygun bir biçimde tasarlanmasını önermektedir. Yine aynı öğretmen araştırmacıya bu materyallerin en iyilerinin seçilmesini ve öğretmenlere dağıtılmasını istemektedir. Aşağıda HÖ'in önerileri yer almaktadır:

<Documents\HÖ - § 6 References Coded [15,03% Reference 3 - 1,30% Coverage: ... Bunların daha da geliştirilip bizlere ulaştırıldığında çok daha iyi olacağını düşünüyorum. Bu tür çalışmalar hani kitap olarak, işte elektronik, dijital, Cd'ler olarak da okullarda

mutlaka bulunmalı. **Reference 2 - 0,62% Coverage:** Bunların hepsi bir araya getirilmeli, en iyileri seçilmeli ve öğretmenlere dağıtılmalı.

EÖ ise aşağıdaki ifadelerinde de görüldüğü gibi incelediği materyaller ile ilgili olarak hoşlanma duygusunu dile getirirken, sınırlı olan ders saatinden dolayı görsel sanatlar dersi için daha görsel ağırlıklı materyaller tasarlanması ve öğrencilerin yaş gruplarının da dikkate alınması önerisinde bulunmaktadır:

<Documents\EÖ > - §: 7 References Coded [8,61% Coverage] Reference 7 - 2,80% Coverage: Böyle bir çalışma mutlaka olmalıydı zaten. Daha önceki gelişinizde bahsettiğinizde çok heyecanlanmıştım. Hani bir an evvel bizlerin eline ulaşsa da kullansak şeklinde düşünmüştüm. Çok iyi olmuş bu çalışmaya başlamamız. Gördüğüm kadarıyla da çalışmalar çok güzel ve etkili olmuş. Gösterdiklerinizin birçoğu öğrencilerimizin kullanılabileceği şekilde çok iyi tasarlanmış. Ama bir saatlik ders için ağır olduğunu düşündüğüm materyaller de var. Ders saati yalnızca bir saat ile sınırlı olmasa bu materyaller de rahatça kullanılabilir. Onları daha fazla görsel, fotoğraflarla, resimlerle desteklerseniz yaş gruplarına uygun olabilir ve daha çok ilgilerini çekebilir.

Reference 2 - 2,00% Coverage: Daha görselliğe dayalı olarak çocukların sıkılmayacağı çalışmalar tasarlıyorsanız mutlaka faydalı olacaktır. Bu dersin bir saatlik bir ders olduğu düşünülürse görsel materyallerle bu kısıtlı zamanda daha fazla şey öğretilir.

Yukarıda görüldüğü gibi EÖ "...Ama bir saatlik ders için ağır olduğunu düşündüğüm materyaller de var. Ders saati yalnızca bir saat ile sınırlı olmasa bu materyaller de rahatça kullanılabilir. Onları daha fazla görsel, fotoğraflarla, resimlerle desteklerseniz yaş gruplarına uygun olabilir ve daha çok ilgilerini çekebilir..." ve **Reference 2 - 2,00% Coverage:** "Daha görselliğe dayalı olarak çocukların sıkılmayacağı çalışmalar tasarlıyorsanız mutlaka faydalı olacaktır...." şeklindeki ifadeleriyle öğretim materyalleri tasarlanırken öğrencilerin yaş gruplarının ve ilgilerinin dikkate alınmasının önemine dikkat çekmektedir. HÖ görsel sanatlar dersi için tasarlanan materyallerin daha çok üç boyutlu olarak düşünülmesi önerisinde bulunmuştur:

<Documents\HÖ > - § 6 References Coded [22,64% Coverage] Reference 1 - 0,94% Coverage: İlköğretim öğrencilerinin elinde bu şekilde materyaller olmalı. Çünkü çocuğun üç boyutu görmesi gerekiyor ... Bu topları (üç boyutlu ışık gölge materyali) görmesi yetmiyor. Çocuk bunları elinde tutabilmeli, etrafında dolaşabilmeli ve sonunda da bu materyallerden yola çıkarak bir sanat denemesi yapabilmeli.

HÖ'in tasarlanacak öğretim materyallerinde gelişen teknolojiden yararlanılması yönündeki önerisi **<Documents\HÖ > - § 6 References coded [22,64% Coverage] Reference 1 - 1,98% Coverage:** "...Eğitim araçlarının da yeni gelişmeler doğrultusunda yenilenmesi gerekiyor. Öğretim materyallerinin de teknolojik gelişmelere göre hazırlanması gerekiyor. Bilgisayarlarda bazı hareketli görüntüler var animasyon olarak yapılmış, üç boyutlu hareket etkisi veriyor. Bu tür programlarda hazırlanmış materyaller de olmalı." şeklindeki ifadesinde ortaya konulmuştur. HÖ'in, incelediği örnek öğretim materyalleri gibi çalışmalarını daha önce hiç görmediğini, bu materyallerden diğer öğretmenlerin de haberdar olmadıklarını bu nedenle de bu materyallerin yaygınlaştırılıp kaynak kitaplara dönüştürülmesi önerisini içeren ifadesi aşağıda sunulmuştur:

<Documents\HÖ > - § 6 References Coded [22,64 Reference 4 - 1,02% Coverage: Ben bu tarz çalışmalara daha önce hiç rastlamamıştım. Çoğu öğretmenin de bu çalışmalardan haberdar olduklarını sanmıyorum. Bunların yaygınlaştırılıp kullanılması ve daha işlevsel hale getirilmesi gerekiyor. Belki bu materyaller kaynak kitaplara dönüştürülebilir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada GSÖ'nin alana yönelik hazırlanmış öğretim materyali bulmada sıkıntı yaşadıkları ve bu materyallere ihtiyaç duydukları görülmüştür. GSÖ'leri öğretim materyali ile yapılan öğretimin verimli ve etkili olduğuna inanmaktadırlar. Doğdu ve Arslan'a (1993:40) göre eğitimde materyal kullanımı, algılama ve öğrenmeyi kolaylaştırır, ilgi uyandırır, sınıfa canlılık getirir. Öğrenmede, zamanı kısaltır, bilgiyi pekiştirir ve kalıcılığa yardım eder. Öğrencilerin konuya katılımlarını sağlar, okuma ve araştırma arzusu uyandırır. Yanına gidilmesi veya sınıfa getirilmesi mümkün olmayan olay, olgu ve varlıkları, gerçek yüzleriyle sınıfa taşır. GSÖ'leri öğretmen adaylarının geliştirilen örnek öğretim materyalleriyle ilgili olarak dikkat-ilgi çekici motive edici, bilgiyi pekiştirici, öğrenmeyi kolaylaştırıcı, güzel, yararlı, eğlenceli, kullanışlı ve işlevsel buldukları yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu bulgulardan hareketle öğretmenlerin öğretim materyallerinin öğrenci katılımını sağlayarak eğlenerek kavrama yeteneklerini geliştirdiğini ve dolayısıyla öğrenmeyi kolaylaştırdığı düşüncesini taşıdıkları söylenebilir. Benzer bir araştırma olarak Gürbüz'ün (2007:267) araştırması materyallerin çeşitli olmasının konunun çok yönlü işlenmesini sağladığı için öğrenmeyi kolaylaştırdığı şeklinde sonuçlanarak bu araştırma bulgularıyla örtüşmektedir.

GSÖ öğretim materyali kullanımı sayesinde dersin daha işlevsel hale geleceğine, öğrencilerin derse daha aktif katılacağına inanmaktadırlar. Araştırma bulguları GSÖ'lerinin kendilerine gösterilen öğretim materyallerinin öğrenci katılımını sağlaması ve onlara yaparak yaşayarak öğrenme olanağı sağlamasından dolayı öğrencileri eğlendirerek öğreteceğine inandıklarını göstermektedir. Öğrenci öğretme-öğrenme ortamına etkili biçimde katılırsa yaparak öğrenmeyi gerçekleştirmiş olur. Yapmak ve katılmak öğrencinin kendi kendine ya da grupla gerçekleştirebileceği etkinliklere dayanır (Demirel, 2002:80). Uşun'a (2006:85) göre eğlenceli hale getirilen eğitim ve öğretim etkinliklerinin verimi artıracak kanısı gün geçtikçe kuvvetlenmektedir. Araştırma bu yönüyle Tan'ın (2009) öğretim materyalleri ile desteklenmiş bir görsel sanatlar dersinin daha verimli, zevkli, anlaşılır bir hale geldiği ve kazanımların kazandırılmasında ve amaca ulaşmada daha başarılı olduğunu yönündeki bulgularıyla örtüşmektedir.

Görsel sanatlar öğretmenlerinden biri öğretim materyallerden yararlanılabilmesi için ders öğretmeni ve idarecilerinin materyallerin yararına inanmaları gerektiği yönünde bir ifade kullanmıştır. Aynı öğretmen bu materyallerin daha yararlı ve daha etkili eğitim ortamı yaratmaya gönüllü öğretmen ve idarecilerin çok ilgilerini çekeceğini de ifade etmektedir. Öğretmenlerden birisi öğretim materyallerini işlerini kolaylaştırıcı olarak gördüğünü belirtmekte ve bu materyallerin yararına inanmamanın büyük bir yanlış olacağını düşünmektedir. GSÖ'lerinin tümü sunulan materyalleri başarılı buldukları şeklinde düşüncelerini dile getirmişlerdir. Öğretmenlerden birisi bu materyalleri kullanan çocuğun yalnızca resim dersinde değil diğer derslerde de başarısının artacağına inandığını dile getirmiştir. Öğretmenler örnek öğretim materyallerin öğrencilerin seviyelerine ve ilgilerine yönelik hazırlanmış olduğunu ifade etmişler ve bu materyallere sahip olma talebinde bulunmuşlardır. Araştırma kapsamındaki tüm öğretmenler gördükleri öğretim materyallerine daha önce hiç rastlamadıklarını, bunlardan diğer öğretmenlerin de haberdar olmadıklarını ifade ederek bu materyallerin yaygınlaştırılıp daha işlevsel hale getirilmesini talep etmişler ve bu materyallerin kaynak kitaplara dönüştürülmesi önerisinde bulunmuşlardır. Etkili bir sanat eğitimi etkinliği, yeterli programlar geliştirilmesi kadar onu uygulayacak olan öğretmenlerin, sanat eğitimcilerinin gerekli

bilgi ve anlayış ile donatılmış olmalarına bağlıdır. Araştırmadan elde edilen bulgular görsel sanatlar öğretmenlerinin öğretim materyalleri tasarımı ile ilgili bir eğitim sürecinden geçilmesi gerektiği inancını taşıdıklarını göstermiştir. Öğretmenler kendi öğrencilik yıllarında bu tarz çalışmalar yapmadıklarını dile getirerek bu konu ile ilgili hizmet içi eğitim talebinde bulunmuşlardır. Gündüz ve Odabaşı'ya göre (2004:46) öğretmenlerin etkili öğretim materyallerini hazırlama yeterliliklerine sahip olabilmeleri için öğretim materyallerinin öğretim ortamlarındaki işlevlerini, öğretim materyallerinin türlerini, öğretim materyallerinin yararlılıkları ve sınırlılıklarını, öğretim materyallerinin seçiminde ve kullanımında dikkat edilecek özellikleri, iyi bir öğretim materyali hazırlarken dikkat edilmesi gereken ilkelere ve yaygın kullanılan öğretim materyallerini bilmeleri gerekir. Bu nedenle öğretmenlerin bütün bu bilgileri yalnızca bilgi düzeyinde değil aynı zamanda uygulama hatta değerlendirme düzeylerinde kazanabilmeleri gerekmektedir.

Görsel sanatlar öğretmenlerinin öğretim materyali konusunda beklenti ve önerilerine ilişkin bulgularda Milli Eğitim Bakanlığı'ndan beklentiler, araştırmacıdan beklentiler ve araştırmacıya öneriler olmak üzere üç başlıkta toplanmıştır. MEB'den beklentileri; atölye ve sınıflara dokümanlar ve öğretim materyalleri verilmesi ve öğretim materyali tasarımı ile ilgili HİE talebi şeklinde olmuştur. GSÖ'lerinden biri teknolojik ilerlemelerin bir gereği olarak teknolojik araçların da yenilenmesini ve yeni teknik ve yöntemlerle öğrencilere yönelik öğretim materyallerinin hazırlanmasını talep ederken; sanat tarihi şeritlerinin MEB tarafından hazırlatılıp ilköğretimden liseye kadar tüm görsel sanatlar eğitimi atölyelerinde yerini alması gerektiğine inanmaktadır. Ayrıca görsel sanatlar eğitimi ile ilgili materyallerin Bakanlık tarafından tasarlanması ya da tasarlayanlara destek olması gerektiğini de ifade etmektedir. Bir başka öğretmen ise sanat konularını içeren ders kitaplarının çıkarılmasını talep etmekte; görsel sanatlar dersi için ünite planlarını içeren yardımcı dergilerin hazırlanmasını önermektedir. GSÖ'leri öğretim materyallerinin geliştirilip öğretmenlere ulaştırılmasını, bu tür çalışmaların kitap olarak, dijital ortamlara yönelik materyaller olarak da okullarda bulunmasını beklemektedirler. Öğretmenler yararına inandığı öğretim materyallerinin hazır bir şekilde kendilerine ulaştırılması gerektiğini düşünmektedir. İnceledikleri örnek öğretim materyallerine sahip olma isteğinde olan GSÖ, araştırmacıya sundukları önerilerde; bu materyallerin kitap haline getirilmesi, basılarak çoğaltılması ya da elektronik ortama taşınması ve Cd'ler halinde görsel sanatlar öğretmenlerine dağıtılması taleplerini dile getirmektedirler. GSÖ'lerinden biri incelediği materyaller ile ilgili olarak hoşlandığını dile getirirken, sınırlı olan ders saati nedeniyle görsel ağırlıklı materyaller tasarlanması ve öğrencilerin yaş gruplarının da dikkate alınmasını önerirken başka bir öğretmen görsel sanatlar dersi için tasarlanan materyallerin daha çok üç boyutlu olarak düşünülmesini önermektedir. Araştırmada görüldüğü gibi EÖ'nin "...Ama bir saatlik ders için ağır olduğunu düşündüğüm materyaller de var. Ders saati yalnızca bir saat ile sınırlı olmasa bu materyaller de rahatça kullanılabilir. Onları daha fazla görsel, fotoğraflarla, resimlerle desteklerseniz yaş gruplarına uygun olabilir ve daha çok ilgilerini çekebilir...." şeklindeki ifadesi ile ve **Reference 2 - 2,00% Coverage:** "Daha görselliğe dayalı olarak çocukların sıkılmayacağı çalışmalar tasarlırsanız mutlaka faydalı olacaktır...." şeklindeki ifadesi öğretim materyalleri tasarlanırken öğrencilerin yaş gruplarının ve ilgilerinin dikkate alınması önemine dikkat çekmektedir. Sala'ya (2003:16) göre öğretim materyalinde kullanılan yazılı metinler, görsel işitsel öğeler, öğrencinin pedagojik özelliklerine uygun olmalı ve öğrencinin gerçek hayatıyla tutarlılık göstermelidir. Kullanılacak materyaller öğrencinin (bilişsel, fiziksel, sosyal ve duygusal) hazır

bulunuşluk düzeyine uygun olmalıdır. Danış'ın (2007) yaptığı araştırma da ilköğretim ikinci basamağında işlenen sanat derslerinin materyallerle desteklendiğinde daha etkili ve kalıcı olduğunu ortaya koyarak bu çalışma ile benzerlik göstermektedir. GSÖ'den biri öğretim materyallerinin animasyon türünde tasarlanmasını beklerken; incelediği örnek öğretim materyallerine benzer çalışmaları daha önce hiç görmediğini, bu materyallerden diğer öğretmenlerin de haberdar olmadıklarını bu nedenle de bu materyallerin yaygınlaştırılıp kaynak kitaplara dönüştürülmesi şeklindeki önerisini sunmuştur. GSÖ MEB'ndan görsel sanatlar atölyelerine çeşitli öğretim materyalleri verilmesini talep etmekte bu talebinin nedeni olarak da dersi ile ilgili materyalleri bulmada zorlanmalarını göstermektedir.

Araştırmada;1. GSÖ'lerinin çalıştıkları kurumlarda öğretim materyallerinin yeterli olmadığı ve bu öğretim materyallerine ihtiyaç duydukları,2. GSÖ'lerinin öğretmen adaylarınca geliştirilen örnek öğretim materyallerini dikkat-ilgi çekici motive edici, bilgiyi pekiştirici, öğrenmeyi kolaylaştırıcı, güzel, yararlı, eğlenceli, kullanışlı ve işlevsel bulduklarına ilişkin olumlu görüş belirttikleri,3. GSÖ'lerinin öğretmen adaylarınca geliştirilen örnek öğretim materyallerine olumlu duyuşsal tepkiler gösterdikleri, bu tür materyallere sahip olmak istedikleri, 4. GSÖ'lerinin inceledikleri bu tür materyalleri derslerinde kullanmak istedikleri; bu nedenle araştırmacıdan ve Milli Eğitim Bakanlığı'ndan öğretim materyali talebinde buldukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda ise şu önerilerde bulunulmuştur: 1.Tüm ilköğretim kurumları çağdaş teknolojilerle donanımlı görsel sanatlar atölyelerine kavuşturulmalıdır. 2.Milli Eğitim Bakanlığı-Üniversite işbirliğiyle görsel sanatlar öğretmenleri için, görsel sanatlar ve öğretim materyali tasarımı alanında uzmanlar tarafından düzenli HİE kurs ve seminerleri düzenlenmelidir. 3.Görsel sanatlar programları geliştirilirken öğretim teknolojileri ve materyalleri de geliştirilmeli, oluşturulan paket materyaller programla birlikte öğretmenlere ulaştırılmalıdır. 4.Geliştirilen öğretim materyalleri oyun odaklı nitelikte olmalı, ilköğretim öğrencilerinin sanatı eğlenerek öğrenmelerine olanak tanımalıdır. 5.Sanat öğretimine yönelik tasarlanan öğretim materyallerinin etkililiği denenerek, çoğaltılıp görsel sanatlar öğretmenleriyle buluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akay, Ü. (2010). Andragojik temellere dayalı kolaylaştırılmış okuma-yazma eğitimi (KOYE) sürecine yönelik KOYE eğitimcilerinin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2).
- Balcı, A. (2004). *Sosyal bilimlerde araştırma: yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara:Pegem A Yayıncılık.
- Bilen, M. (1996). *Plandan uygulamaya öğretim*. Ankara: Aydan Web Tesisleri.
- Danış, E. D. (2007). *İlköğretim ikinci kademe görsel sanatlar eğitimi estetik beğeninin geliştirilmesinde materyal kullanımının yeri, önemi ve uygulanması*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Demiralp, N. (2007, Mart). Coğrafya eğitiminde materyaller ve 2005 coğrafya dersi öğretim programı. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 373-384.
- Demirel, Ö. (2002). *Planlamadan değerlendirmeye öğretme sanatı*. (4. Basım). Ankara: PegemA Yayıncılık.

- Demirel, Ö. (2006). *Öğretimde planlama ve değerlendirme: Öğretme sanatı*. (10. Basım). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Doğdu, S. ve Arslan, Z. (1993). *Eğitim teknolojileri uygulamaları ve eğitim araç-gereçleri*. Ankara: Tekışık A. Ş. Veb Ofset Tesisleri.
- Düzgün, B. (2000). Fizik konularının kavratılmasında görsel öğretim materyallerinin önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 148, 1-2.
- Gökçe, N. (2009, Temmuz). Genel fiziki coğrafya dersinde öğretim materyali hazırlama projesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 20, 20-41.
- Gündüz, Ş. ve Odabaşı, F. (2004, January). Bilgi çağında öğretmen adaylarının eğitiminde öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersinin önemi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 3(1), 7.
- Güngördü, E. (2003, Kış). Öğretimde görsellik ve görsel araçlarda bulunması gereken özellikler. *Milli Eğitim Dergisi*, 157.
- Gürbüz, R. (2007, Mart). Olasılık konusunda geliştirilen materyallere dayalı öğretime ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 259-270.
- Korkmaz, Y. (2007). *Görsel ve işitsel sanatlar arasında ritim kavramının etkileşiminin 6. 7. ve 8. sınıflarda resim-iş eğitimi dersine katkısı*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Mamur Yılmaz, E. (2014). *Görsel sanatlar öğretmen adaylarının ilköğretim okulları öğrencilerine sanatsal düzenleme ilkelerinin öğretimine yönelik öğretim materyali tasarım süreçleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. (2nd ed.). Thousand
- Özsoy, V. & Alakuş, A. O. (2009, Kasım). *Görsel sanatlar eğitiminde öğretim yöntemleri (resim-iş eğitimi)*. (1. basım). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and reserch methods*. (2 nd ed.). Newbury Park, CA: Sage.
- Sala, G. (2003). *Öğrenciler tarafından geliştirilen öğretim materyallerinin erişkiye etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tan, Z. (2009). *İlköğretim birinci kademe görsel sanatlar eğitimi müze bilinci öğrenme alanında materyal kullanımının etkisi ve uygulanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Tezcan, M. (1983). Video ve eğitim. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 42(8-9), 213-273.
- Türkkan, B. (1999, Güz). İlköğretim okulları resim-iş programının değerlendirilmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1-2), 61-75.
- Uşun, S. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı: tasarım, seçim, geliştirme, kullanım, yönetim, değerlendirme*. (1. Basım). Ankara: Nobel Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (5.Basım) Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Sala, G. (2003). *Öğrenciler tarafından geliştirilen öğretim materyallerinin erişkiye etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- San, İ. (1987). Çocuğun ve gencin sanat eğitimi. Milliyet Sanat Dergisi, 162.
- Şimşek, N. (2007). Öğretim teknolojileri kullanımı ve materyal geliştirme: Uygulama örnekleriyle. (1. basım). Ankara: Asil Yayınları.
- Teker, A. (2002). *Ankara ili merkez ilköğretim okullarında görev yapan 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin fen bilgisi dersinde eğitim araç-gereçlerini kullanma durumlarının değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

In teaching visual arts, difficulties are encountered to reify, learn and teach many concepts, principles and content without teaching materials. Teaching materials which prepared for subjects, like art, visualization is very significant make the class very useful for learners. Teaching by developing materials which provide art with linking to daily life and being tangible by reifying make positive contributions to motivation of learners, learners' desire of participation in the class and learner success. In this regard, in the art lesson, it is required to determine teaching materials needed by visual arts teachers in the primary education schools and set out opinions about sample teaching materials developed by art teacher candidates. From this aspect, the research is considered important in view of education of visual arts in primary schools, examination of technology application, determination of troubles and taking precaution. With findings received from this research, it is thought that visual arts teachers who work in primary schools are informed on creating a more eligible education setting by using educational equipments more effectively and also it is thought that this research clears up class tools studies of Ministry of National Education on necessity of visual arts lesson tools. In accordance with the research, answers of following questions are sought: 1. What do visual arts teachers think about sample teaching materials developed by art teacher candidates? 2. What kind of materials do visual arts teachers need in the visual arts lesson?

2. Method

Case study design that is suitable for law of the research from among qualitative research designs is used in the study. In the study, interviews are conducted with the aim of determining needed teaching materials by visual arts teachers, sample teaching materials developed by teacher candidates are shown in the process of pilot scheme and sub problems of the research are sought. Qualitative data received by interviews are analyzed by content analysis technique by putting it in writing electronically in the N Vivo 7 qualitative data analysis program. The analyses are conducted under an assessment and evaluation specialist's guidance. Correlation of encoders: between 1st and 2nd coders it is 94, between 1st and 3rd coders it is 89, the consistency between 2nd and 3rd coders is 83, it is found consistent about at the level of 89 between three coders. When consistency level of encoders in the qualitative data analysis is evaluated as an indicator of decoding reliability, it is commented that there is a high level correlation between encoders and similar studies are conducted for decoding of base implementation results.

3. Findings, Discussion and Results

In the study, the following results are reached; 1. Teaching materials in the institution which visual arts teachers work are not sufficient and teachers need these materials, 2. Visual arts teachers express positive opinions about finding sample teaching materials developed by teacher candidates, remarkable, interesting, motivator, providing permanent data, making learning easier, useful, practical and functional, 3. Visual arts teachers have positive affective reaction to sample teaching materials developed by teacher candidates and would like to have this kind of materials, 4. Visual arts teachers would like to have these materials they investigate and use them in their classes; therefore the teachers demand teaching materials from researchers and Ministry of National Education.